

קרוב אליך

מה באמת
הישמעאלים
מחפשים כאן ולמה
המאבק הזה?
הרב שבתי סלביצקי
בהתוועדות לרגל יום
ירושלים

ירושלים של ניגון

המחקר של הלל מאלי אודות
השירים והניגונים שליוו את עולי
הרגלים, הפך להרכב המוסיקלי 'ניגון
ירושלמי', שהספיק לנדוד ברחבי
העולם והגיע עד לטנזניה הרחוקה

בשוב ה' שיבת ציון
הרב ישראל אריאל, ממשחררי
הר הבית, משחזר את רגעי
התגשמות חזון הנביאים

**כשיהודי הולך
ברחוב הוא חלק
מלגיון של מלך**
פיוקה

**ירושלים היא
של הקב"ה**
שיחת חברים עם
מיכי יוספי

את בהריון ויש לך שאלה רפואית לגבי בריאות העובר?

אמרו לך לעשות הפלה בגלל מצב בריאותי שלך או של העובר?
את רוצה חוות דעת נוספת?

המחלקה לייעוץ והכוונה רפואיים לאם והעובר

באגודת אפרת

יועצים רפואיים בראשות ד"ר יונתן סוסיים, רופא מומחה ברפואת פיריון,
הפרייה חוץ גופית, מיילדות וגיניקולוגיה - עומדים לרשותך! **אנחנו כאן בשבילך!**

« שאלות רפואיות יש להפנות למייל med@efrat.org.il

בצירוף כל המסמכים הרפואיים. **סודיות רפואית מובטחת!** העילוי 10, ק.משה ירושלים | לתרומות: 02-5454500 | www.efrat.org.il

אפרת

אגודה למתן יעוץ וסיוע לנשים הרות במצוקה (ע"ר)

משנה קיבל תורה...

וכל המשפחה תקבל חוויה!

שבועות עם ערכת תוכן מרתקת מבית קרוב ללב

תקציר קליל על כל פרשה ויותר מ-1,000 חידות לכל המשפחה

פ"ט
תורה
אותיות מהפרשה לשוחן השבת

חדש!

הזמינו עכשיו באתר קרוב ללב
shop.karov-lev.co.il
☎ 058-7001093 | *2238

מוצרים נוספים מחכים לכם באתר

בדרך לתואר שני?

בראש סרט BOPO

בואו ללמוד ולהתפתח בבית הספר המוביל ללימודי תואר שני M.Ed. מכללת אורות ישראל - קמפוס אלקנה

ייעוץ חינוכי | מקרא וספרות חכמים

מסלולים נפרדים לגברים ונשים

3 סמסטרים בקמפוס

תוכנית למידה היברידית

יום לימודים אחד בשבוע

התפתחות אישית ומקצועית

נמשכת ההרשמה ללימודי תואר ראשון B.Ed.

קרוב אליך < 3

03-376-376-7

חפשו ב-Google "תואר שני באורות"

ז"ה פילט מדריש. ער רויב, כאלט
 כל האנשים שאני שאל אותם, עזרת
 להם צמחנות אפילו רק מהיכרות
 למחזור אצלם. האירוע הזה היה
 טאטו רבת עוצמה, לממש הרעיון
 את רעם היוזמי כאלו.

**שיחת
 חברים**
 עם מיני יוספי

ז'ירוּשָׁלַיִם עִרְנוּ

"שמחו את ירושלים וגילו בה כל אהבה" (אתם אולי מכירים את השורה הזאת מהשירים, אבל המקור הוא פסוק מדברי הנביא ישעיהו), משום שחזרה לא נמצאת בעולם אלא בזמן שישראל עומדים בארץ הקדושה, ששם מתחברת אישה בבעלה. ואז זוהי שמחת הכל - השמחה שלמעלה ושלמטה. בזמן שישראל לא נמצאים בארץ הקדושה, אסור לאדם לשמוח ולהראות שמחה. כמו שכתוב: "שמחו את ירושלים וגילו בה" - "בה" דווקא.

כוננת הזוהר היא, שרק כאשר יש בירושלים שמחה, אז יכולה להיות שמחה בעולם. הזוהר עוד מוסיף שם בהמשך: "כתוב אחד אומר 'עבדו את ה' בשמחה', וכתוב אחד אומר 'עבדו את ה' ביראה'. מה בין זה לזה? אלא כאן בזמן שישראל שרויים בארץ הקדושה, כאן בזמן שישראל שרויים בארץ אחרת".

באופן אישי, התרגשתי מאוד לראות את הזוהר הזה, שמתאים כל כך לשבוע של יום ירושלים. הזוהר בעצם בא ללמד אותנו מהי השמחה הכי גדולה והכי אמיתית לפי סולם הערכים היהודי. גם אם, ברוך ה', יש הרבה סיבות לשמחה במהלך השנה, אנחנו לומדים כאן שהשמחה הגדולה מכולן היא השמחה שאנחנו שמחים בשמחתה של ירושלים. הייחודיות של השמחה הזאת היא כל כך גדולה, עד כדי כך שאם יש משהו שמצדיק לשמוח בו, מיד אנחנו מקשרים אותו ל"גילו בה", ב"ירושלים עירך".

הניעור של הנשמה

הזוהר הקדוש משתמש בביטוי, שהייחוד שיש בירושלים הוא כמו קשר בין אישה לבעלה. בקשר בין עם ישראל לירושלים מופיעה השלמות הכי גדולה שיכולה להיות. מן הסתם, גם אתם זכיתם להיות שותפים בריקודים נפלאים של חתונה. בין אם זאת הייתה החתונה שלכם ובין אם של חבר קרוב, בוודאי חשבתם על מאמר חז"ל "כל המשמח חתן וכלה כאילו בנה חורבה אחת מחורבות ירושלים". הקשר העמוק ביותר שיש בחיים שלנו - הזוגיות בין איש לאשתו - הוא המשל לחזרתו של עם ישראל לירושלים. ובאמת הוא לא רק משל, אלא הוא ממש אותו עניין. לכן כל אחד מישראל מעלה את ירושלים על ראש שמחתו בחתונה, ומכניס בשמחתו ואהבתו לקשר הפרטי שלו את הרצון להיות כלול בקשר המובנה של כל עם ישראל לארץ הקדושה. זאת גם הסיבה לכך שבשמחת החתונה, אחת מהברכות שמברכים בחופה היא ברכת "שוש תשיש ותגל העקרה, בקיבוץ בניה לתוכה בשמחה".

אחת הדרכים לעורר את האהבה בקשר זוגי, היא הזיכרון של יום החתונה. יום ירושלים הוא היום של ההזדמנות שלנו לשוב ולשמוח בחסדי ה'. לשוב ולפתוח את הלב אל אותה שמחה מיוחדת של כ"ח אייר תשכ"ז - יום שחרור ירושלים. באופן אישי, אני שואל לא פעם אנשים מבוגרים ממני, כאלה שהיו לפחות בגיל של מודעות למה שקורה, מה עבר עליהם באותו זמן. איפה הם היו ומה הם חשו באותם רגעים בהם התברשו על שחרור ירושלים והכותל המערבי. אתם יודעים חברים, זה פשוט מדהים. עד היום, כמעט כל האנשים שאני שואל אותם, עוברת להם צמרמורת אפילו רק מהזיכרון שמתעורר אצלם. האירוע הזה היה טלטלה רבת עוצמה, שממש הרעידה את העם היהודי כולו. להבדיל, גם במצבים שליליים הנפש מיטלטלת. אבל החידוש הוא, שגם מבשרה טובה רבת עוצמה אפשר לקבל ניעור משמעותי. הרבי מלובביץ' אמר, שמלחמת ששת הימים היא הנקודה הכי משמעותית לעם ישראל בדורות האחרונים. אמנם כמו תמיד, אחרי זמן מה אנשים הורידו את הגובה הזה והפכו את כל הניסים והישועות לדיבורים פוליטיים ולניתוחים צבאיים דלים. אבל עדיין, מול ההופעה הנפלאה של ריבונו של עולם בתוך המציאות שלנו, אי אפשר באמת להישאר אדישים. היום הזה מזכיר לכולנו: "שמחו את ירושלים וגילו בה" - זאת הסיבה הכי טובה והכי נפלאה לשמוח.

לחיים חברים! אני מקווה שעוררתי בכם חשק ועניין לשמוח בשמחתה של ירושלים. אני מאחל לכם ולי שבשנים הבאות נזכה לשמוח ביום ירושלים בתוכן פנימי של התגלות אלוקית חדשה בעולמנו, לאין ערוך ממה שזכינו עד היום. לחיים!

שלום חברים! בשבוע הבא נחגוג בעזרת ה' את יום ירושלים. אתם יודעים שירושלים היא לא עוד עיר, ירושלים היא העיר של הקב"ה. בשבועות האחרונים המצב בירושלים לא פשוט, וכך לצערנו המצב בירושלים לא מעט פעמים. פעם דיברתי מתוך כאב עם אבי היקר על המצב המדיני הבעייתי, באחת התקופות הקשות של ירושלים. אחרי שאמרתי את אשר על ליבי, אבא שלי הסתכל עלי ואמר לי: "האם שכחת שירושלים היא עירו של הקב"ה? הרי אנחנו אומרים בכל יום 'ז'ירוּשָׁלַיִם עִירְךָ' (הוא אמר לי בהגייה אשכנזית - עִירְכוּ) בְּרַחֲמֵימָיִם תָּשׁוּב'. אל תשכח!" אז כדאי לנו לזכור שירושלים זאת העיר של הקדוש ברוך הוא, ומלבד מה שעלינו לעשות אל לנו לשכוח שגם הוא ידאג לה. אנחנו חוזרים על הנקודה הזאת שלוש פעמים ביום כדי להפנים - ירושלים היא של הקב"ה.

הגדולה מכולן

יצא לי פעם, בהשגחה פרטית, ללמוד בספר 'חק לישראל' כמה ימים לפני יום ירושלים. שם ראיתי פסקה נפלאה שמתאימה מאוד ליום ירושלים. אתם יודעים שהאר"י הקדוש הוא שייסד את התקנה של 'חק לישראל', שבה יש קטעי לימוד לכל יום - מהחומש, מהנביאים, מהכתובים, מהמשנה, מהגמרא ומהזוהר. אחריו, רבי חיים ויטאל פיתח את התקנה, והחיד"א הרחיב אותה עוד יותר.

בכל אופן, בפסקה של הזוהר, ביום שני של פרשת במדבר, נאמר כך (בתרגום):

ישיבת שיח יצחק

בראשות הרב יאיר דרייפוס

תוכניות הלימוד לשנת תשפ"ג

<p>🕒 החבורה הבוגרת</p> <p>הקומה התורנית הבאה לשיעור ד"ה' בהובלת הרב בניה ינאי</p>	<p>🕒 החבורה הצעירה</p> <p>חבורה משפחתית ומעמיקה לשיעורי א"ב' בהובלת הרב נעם סמט</p>
<p>🕒 כולל הלכה</p> <p>לימוד משותף והכנה למבחני הרבנות בהובלת הרב אורי ליפשיץ</p>	<p>🕒 בתורתו יהגה</p> <p>לימודים תורניים גבוהים לשיעור ו' ומעלה</p>

📖 פיתוח ועידוד כתיבה

🕒 שיעורי העשרה, סדנאות גוף ונפש

🕒 עבודה בחבורה

🕒 מלגות קיום משמעותיות לנשואים ולרווקים

🕒 אפשרות מגורים למתאימים

לפרטים: שחר 054-5308118

מכבי

קבוצת הבריאות הטובה בישראל

בראש סגן בריאות

על חומות ירושלים

מכבי שומרת על בריאותכם
ומאחלת לתושבי ירושלים
ולכל עם ישראל
יום ירושלים שמחה!

יש קופות הולים ויש מכבי *4535

מוגש כמידע לחברי מכבי

פניקה

סיוור בפנימיות

אורי צוקר, ישיבת לב חדש, שילה

כותנות מלאות בדם וכתמי שומן ובשר, עצמות מושלכות בכל פינה. בקיצור, הפנימיות שלכם קטנות על הגיפה שם.

תרשו לי להפתיע אתכם. העזרה הייתה מתוקתקת, כשהקריבו את הפסח ניקו את הדם מהרצפה אפילו בשבת, מפני כבודו של הבית. הכוהנים צריכים להסתפר פעם בחודש. כמובן שאין צורך להגיד שבגדי הכוהנים חייבים להיות נקיים.

עכשיו תגידו לי: "מה אתה רוצה? זה מקום שיש בו השראת שכינה, ה' נמצא שם, ברור שהוא חייב להיות נקי".

זה בדיוק מה שאני רוצה, גם בחדר שלכם ה' נמצא, וגם הוא צריך להיות מקום ראוי להשראת שכינה. ואם החדר ככה, הגוף שלכם על אחת כמה וכמה. חלק מעבודת ה' קשורה באופן ישיר לסדר וניקיון, כשיהודי הולך ברחוב הוא חלק מלגיון של מלך, וזה צריך להתבטא ברמה הכי בסיסית של מראה מתאים לחייל של המלך.

רוצים את זה ביותר קיצוני? ר' נחמן אומר שהבגדים המלוכלכים של האדם דנים אותו, וזה רק חלק ממה שיש לו להגיד על שמירת הבגדים, יש לנו אחריות עליהם ועל הניקיון שלהם.

ברור שלא מדובר על ניקיון אובססיבי, ולא על משהו קיצוני. אבל עבודת ה' עוברת גם דרך שם.

יותר מזה, מי שהחדר שלו מסודר והוא מקפיד על ניקיון, מסתבר שגם לימוד התורה שלו מתחיל להיות מסודר, וכנראה שהתפילה שלו תהיה טובה יותר. לעשות מכון ראוי לשבתו יתברך.

ברוכים הבאים לכל מי שהגיע לסיור, נחכה עוד שתי דקות למאחרים ונצא לדרך.

כפי שאתם רואים, לפניכם נמצאת הכניסה, נא להיזהר בזמן המעבר לא לפגוע בפריטים האורגינליים שמונחים כאן. אתם אמנם לא תאמינו, אבל יש כאלו שטוענים שעד לפני שלוש-ארבע שנים היה ניתן בחלקים מסוימים לראות כאן רצפה.

או, תציצו כאן ימינה, ממש לתוך החדר, רואים את ערמת קליפות הגרעינים? לא לגעת, בבקשה לא לגעת, מדובר במוצג מיוחד זה הקליפות של צורי. לפני כשמונה שנים ישן כאן צורי שהיה מפצח את הגרעינים על הרצפה. אלו שהגיעו אחריו החליטו לבצע פעולות שימור באתר, מאז מקפידים מאוד לא לטאטא את הערמה הזו.

תסתכלו! כן, כאן מקדימה, אפשר לראות אחד מהפריטים החיים בפנימייה. לא כדאי להתקרב מדי, היום כ"ט בחודש ורק מחר זה יום המקלחת של הילידים. הבגדים שהוא לובש מקוריים לחלוטין ולא עברו כביסה כבר שבועיים וחצי, כולל גרביים.

מוכר? חלקית? גם טוב.

החיים בזבל, איזה כיף, איזו שמחה. בשביל מה לנקות, לעבוד קשה, לסדר, הרי בסוף זה מתלכלך שוב. היגיון צרוף.

לא ערכתי מחקר מקיף בנושא, אבל בהחלט כיליתי מספר שנים לא מבוטל בחברת בני נוער, והערכה כללית מאוד גורסת שמדד המזונחות תואם את מדד הדוסיות. במילים פשוטות, לדוסים יש נטייה להזניח את עצמם כחלק אינטגרלי מעבודת ה'.

הזבל בחדר הוא לכתחילה, הרי זה סתם מקום שמיועד לשינה, אף אחד לא ממש חי שם (אז מאיפה כל הפסולת למען ה'?). מקלחת זה גם בזבוז זמן וגם שייך רק לכאלו שהגיעו לשלב הדייטים. בקיצור, יש כאלה שלקחו ממש ברצינות את הצורך להמליך את ה' גם על הזבל.

בואו ניקח את קו המחשבה הזה לנקודת קיצון.

רק תדמיינו את בית המקדש. דם בכל מקום, כוהנים פרועי שיער מתהלכים עם

בהרצוג קורסי האנגלית בחינם
 יעד קבלת הפספור וללא הגבלה

אבל יש סיבות טובות יותר לבחור דווקא בהרצוג

בהרצוג תגורו בכפרי סטודנטים
 לרשימת הפרטים היכנסו לאתר המכללה

אבל יש סיבות טובות יותר לבחור דווקא בהרצוג

ירושלים של זהב שווה לכם גם כסף!

UP

יום פתוח
כ' בסיוון
(19.6)

חפשו בערוץ 7 את חידון יום ירושלים - פרס בשווי 5,500 ש"ח

55 שנה לשחרור העיר 55% הנחה בדמי הרישום למשך שבוע* לנרשמים למכללה ירושלים!

רק במכללה ירושלים סגל איכותי, יחס אישי ואווירה תורנית

תואר שני M.Ed.
93% מקבלים זכאות בסיום התואר!

בית הספר להשתלמויות
מגוון קורסי העשרה וקורסים מקצועיים מרתקים

המרכז ללימודי השואה

בהפרדה
מלאה

תואר ראשון B.Ed.
לגברים ולנשים

רמה אקדמית גבוהה באווירה תורנית ומשפחתית

**השלמה או הרחבת הסמכה
לתואר ראשון**

מסלול מהיר לבוגרות סמינר ללא צורך בבגרות ובפסיכומטרי

הסעות

בריכת שחיה

חדר אוכל

אווירה תורנית

למידה היברידית

מעונות חינם
לשנה א'

קמפוס מרווח

מלגות
עד 37,400 ש"ח
לזכאיות

לפרטים ולהרשמה: תואר שני | 02-6750715 < > תואר ראשון | 02-6750724/918

*עד 4.6.22

רח' ברוך דובדבני 36, ירושלים | www.michlala.edu

מלך פורץ גדר

עוד מזאת". הלואי שהייתי מצליח להיות עוד יותר קל-תנועה ביכולת החילוף הזו. ו"זאת" כידוע ליודעי הסוד היא מילה הרומזת לספירת המלכות.

אמנם, זו באמת שאלה גדולה: מדוע ילכו אנשים אחרי מלך, שמטבע הדברים גם יכול לכפות אותם לעשות דברים נגד רצונם. והתשובה: באמת, אם המלך מונע מ"כבוד מלכים", אז יתקיים בו "כבוד מלכים חקור דבר". חוקרים אותו ובודקים כל העת האם הכבוד שהוא מקבל מוצדק או לא; אך אם המלך כולו שפלות - הוא מרגיש בתוכו כלל לא ראוי; מי הוא שישירו וישלוט על אחרים - ולמרות שפלות פנימית זו הוא מולך כלפי חוץ בעוז וגבורה, הרי שהעם שם לב לפנימיות כוונתו, והכל מבינים שאין כאן השתררות אלא מילוי שליחות שכולה אין לה מעצמה כלום, והענווה הזו מדבקת ומחברת. ואז "כבוד אלוקים הסתר דבר". כשהמלך מבקש כבוד פנימי ואמיתי, הוא מסתיר בתוכו שפלות גדולה.

כך הרי מסופר על רבי ישראל מרוז'ין שהיה נוהג מנהגי מלכות בעצמו וכל אורחותיו לוו בעשירות מופלגת, עד שאפילו נעליו היו עשויות מעור משובב והשרוכים שעליהן היו חוטי זהב. אך פעם אחת כשהלך בשלג ראו אחריו עקבות כתמי דם בצורת כפות רגליו, ואז הבינו שהנעליים אכן מפוארות היו - אך ללא סוליות. פאר חיצוני - ושפלות פנימית עד זוב דם על כך שנאלץ לנהוג בפאר.

היכולת לנוע על פני המידות הסותרות זו את זו - ולא רק משלימות - היא המלכות. להיות עז כנמר - וגם רץ כצבי, שמרוצתו היא בדרך ההפוכה מן העזות. להיות קל כנשר - אך גיבור כארי שדווקא הולך בכבדות וביטחון ולא מתנועע בקלות. כל התנועות ההפוכות הללו, כאשר הן פועלות יחד ומוקרנות על מסך חיינו, הן הן התמונה של המלך ושל ספירת המלכות.

המלכות היא כלי מלא שפלות המאפשר לכל הכוחות להתגלות דרכו ולפעול בהרמוניה מלאה ושלמה.

בכך תם מסענו לביאור משמעותן של הספירות בחיי הנפש. רק נזכיר שהעבודה על שבע המידות התחתונות היא שפותחת בפנינו בחג השבועות את שערי שלוש המידות העליונות - חכמה בינה ודעת בלימוד התורה. בחג השבועות זוכים אנו לקבל תורה, את חכמתה בינה ודעתה, וברגע אחד נקי ומיוחד בקריאת עשרת הדברות שבהם כת"ר (תר"ך) אותיות נוגעים אנו בספירת הכתר, האין, האינסוף. שנוכה.

אם ניקח את כל המידות כולן ונעבור עליהן בבת אחת, נראה שהן בעצם מתארות מלך.

המלך מטה חסד כלפי נתיניו. הוא כמובן צריך להיות גיבור היוצא בראש החיילים למלחמה. הדר המלכות והכתר המונח לראשו משווים לו מראה של פאר, ובכלל היכולת שלו לשלב בין כל המערכות כולן היא תפארת. המלך אמור לנצח בכל ההתמודדויות הפנימיות והחיצוניות מצד אחד, ומצד שני לתת מקום לאחרים ולפרגן ולהודות. המלך הראוי מהווה נקודת משען להישען עליה, כמו יסוד של בניין, והוא פועל במציאות ומשנה אותה באופן פורה, ולא רק יושב על כיסא ונהנה מן השררה.

אם כך, אם נקריי את כל הספירות בעת ובעונה אחת על מסך, נקבל תמונה של מלך. ולכן ספירת המלכות "לית לה מגרמה כלום", כדברי הזוהר. היא עצמה איננה ולא כלום. היא פשוט חיבור של כל הספירות שקדמו לה - למציאות אחת הרמונית, קוהרנטית ושלמה.

אך לא זהו סוד המלכות.

סוד המלכות הוא בנשיאת ההפכים וההגדרות השונות. מלך פורץ גדר, המלך האמיתי הוא מי שיודע לעשות דבר והיפוכו, לעיתים בעת ובעונה אחת. זוהי מלכות. שום הגבלה לא מגבילה את המלך, הוא חופשי לגמרי, ויש לו היכולת לעבור ממידה אחת לאחרת למרות שהן לכאורה סותרות זו לזו. כך יש יכולת למלך לנהוג בשיא הפאר וההדר, להוביל ולהכריע, ובה בעת להיות שפל וענו בתוכו, בוכה מצער על כך שהוא צריך להשתמש בשררה. כך יש למלך את היכולת לעשות משפט - שנובע מן הגבורות - ובה בעת להכין את החסדים שימתכו במי שיצא חייב מן המשפט עצמו.

זוהי מלכות - נשיאת ההפכים הזו. אפילו הסלנג העממי קורא 'מלך' למי שעובר על החוקים של עצמו... "שומע, הפקח נתן לי דו"ח, אבל אז החליט לבטל לי אותו אפילו שזה היה מוצדק. איזה מלך..."

כאמור, ספירת המלכות לית לה מגרמה כלום, ופנימיות המלכות היא השפלות. כשהאדם מרגיש שמעצמו אין לו כלום, הוא לא מחויב לשום 'פזוזה' כזו או אחרת, גם לא חיובית, אלא הוא כל העת מחפש לעשות את רצון ה', וממילא אפשר שיצטרך לעשות דבר והיפוכו, ולעיתים בעת ובעונה אחת. זוהי מלכות, שבעצם מספרת את סיפורו של המלך הגדול - בורא העולם שהוא מקור נשיאת ההפכים, יוצר אור ובורא חושך, עושה שלום ומלחמה, והאור האלוקי הזה עובר דרך האדם המתדמה למלך.

הדמות של ספירת המלכות היא דוד המלך, שכל כולו נושא הפכים. לא רק התואר שניתן לו "עדינו העצני" - המתאר שתי תנועות הפוכות, עדינות וקשיחות, אך בכל אופן בזמנים שונים: זה בזמן היציאה לקרב וזה בזמן לימוד התורה, אלא יותר מכך: בעת ובעונה אחת דוד יודע להיות גם פעיל - נצח, וגם סביל - הוד. כך כאשר הוא מכריע לברוח מפני אבשלום בנו, בהיותו יוזם ופעיל ומקדים רפואה למכה, הרי כשהוא רואה במהלך אותה בריחה את ארון ברית ה' שהובא אליו על ידי צדוק הכהן הוא עובר בעת ובעונה אחת לספירת יהוד - תכלית התמימות והביטול - ומבקש שישבו את הארון חזרה לירושלים. "ויאמר המלך לצדוק: השב את ארון האלהים העיר. אם אמצא חן בעיני ה' - והשבני והראני אתו ואת נהו. ואם כה יאמר לא חפצתי בך - הנני, יעשה לי כאשר טוב בעיניו..."

דוד יכול להוביל את ארון ברית ה' לעיר דוד בשמחה כמלך, ובאותה עת לרקוד ולפזז לפניו "כאחד הריקים", והפיזוזה הזו היא פירוק הפזוזה. דוד לא מחויב לשום תנועה אלא למה שנדרש ממנו כעובד ה'. לכן הוא יכול להיות מכובד ונקלה בעת בעונה אחת, כפי שהתלוננה כלפיו מיכל - שלא מצליחה להבין את נשיאת ההפכים הזו - אך דוד עונה לה "ונקלותי

היצירה
ספירת
המלכות

מלכות

הרב
אייל ורד

התחילת הספירות
הרצוג
התחילת הספירות
התחילת הספירות

להרצוג תגיענו בהסעה

אבל יש סיבות טובות יותר לבחור דווקא בהרצוג

אתחלתא

תורה שמאירה דור

כנס אוהבי התורה ולומדיה בארץ ישראל
 יום חמישי | י" בסיון | בנייני האומה, ירושלים | 17:00 מגוון שיעורים, 19:00 המעמד המרכזי

שמחה של לימוד תורה, כבוד לגדוליה והוקרה לעמליה

- במעמד רבני תורת הארץ הטובה -

הרב חיים שטיינר

הרב יעקב אריאל

הרב דוב ליאור

הרב חיים דרוקמן

הרב אליקים לבנון

הרב אורי כהן

הרב דוד חי הכהן

הרב צפניה דרורי

הרב שמואל אליהו

הרב איתנן איזמן

הרב ווסף אר ציאל מנהל איחוד הרבנים

הרב יעקב שפירא

הרב אריה שטרן

הרב מרדכי שטרנברג

הרב איסר קלונסקי

הרב יעקב פילבר

הרב זלמן מלמד

- ובהשתתפות -

ראש העיר, משה ליאון

סגן ראש העיר, אריה קינג

מנהל אגף תרבות יהודית במשרד החינוך, הרב איתאל בר לוי

בליווי מוזיקאלי של להקת מזמור שיר המודחבת, חיליק פרנק ויאיר כהן

האירוע מיועד לנשים וגברים בישיבה נפרדת

האירוע ביוזמת צעירי תורת הארץ הטובה

לפרטים והרשמה: tickchak.co.il/Haaretz_Hatova

הַיֵּינוּ כְּחֹלְמִים

הרב ישראל אריאל

מייסד וראש מכון המקדש, ראש ישיבת המקדש בעיר העתיקה בירושלים

נרעד עמדתי חמוש בשער בית קודשי הקדשים
הנה הגיע סוף לחורבן – חיי המקדש מתחדשים
ואנכי לא אדע מדוע זכה דורנו לנס בפתאום
לא שמועה היא! לא אגדה! – מציאות ולא חלום!

לפתע הופיעו שבויים חיילי הלגיון זה אחר זה
ואקרא ואומר: ברוך שעשה לנו נס במקום הזה!
בראש כיפת הקודש שם מתנוסס דגל לבן ותכלת
הבנתי: מהרה יכנס לכאן כהן במעיל כליל תכלת

אמרתי אני ללבי: הרי זה מקום עקידת יצחק
הנה קרוב יום בניין הבית ובוודאי לא ירחק
גם אם קשה הדרך ועוד רבה המלאכה
קום יקומו לנו מקדש מלך ועיר מלוכה

יום יבוא ונחזה בנאים לאלפים ורבבות
ונסיע בידינו אבני ענק אבנים יקרות
מקצווי ארץ יגיעו צעירים נועזים
בהמוניהם יעלו ללבנון ויכרתו עצי ארזים

אזי יראו עינינו כוהנים לובשי לבנים
מעפילים אל ההר הממתין זה עידן ועידנים
ותחזינה עינינו בהיכל והריהו בנוי לתפארה
וכהנים בני חשמונאי ידליקו בו את המנורה

אחריהם ינהרו לויים מנגנים ומשוררים
וקול שירתם על הדוכן יינשא בראש ההרים
כנעים זמירות ישראל – ישירו לה' שיר חדש
למנצח בנגינות מזמור שיר – לחנוכת בית המקדש

חומת עיר הקודש מתנפצת מאש מרגמות
צבא השם שב הביתה – נבקע שער האריות
חומת העיר מרקדת, שמחה היא לקראת בנים
לכם הנני מייחלת עורגת זה אלפים בשנים

מסתערים הלוחמים אל רחבת ההר המקודשת
ומקיימים 'שבו בנים לגבולם' בארץ המורשת
עיר אבותינו ומקדשנו הייתה לה תקומה
נכבשה העיר העתיקה – חזרה אל חיק האומה

עמדתי מרחוק בהר הבית שהפך לשדה קרב
הנני ניצב לפני כיפת הסלע – ואיך אקרב?
פסקה האש בקרוא המח"ט – 'הר הבית בידינו!'
ומחכה השכינה – אימתי ייבנה הבית במהרה בימינו?

פניתי אל שער המערב והנני במדרגות
יורד זהיר מן ההר אל כותל הדמעות
האיך זה דמיון? העיני שראות?
הכהן רבי צבי יהודה מורה הדורות!

ולידו עמד שם תפוס חלומות
מורי ורבי רבי דוד הכהן הנזיר
שני חוזי גאולה צופי ישועות
זקני הלוחמים בין כובשי העיר

הכל דמם בעת הכרזת הרב גורן לעם
בשם כל ישראל בשם כל יהודי בעולם
נברך 'שהחינו' הפורצים והלוחמים
כי שבנו אל הכותל היינו כחולמים

ה'אמן' מהדהד באויר אף אבני הכותל יענו בקול
שמחת מושיעים בוקעת סוחפת את הכל
מרקדים הם כתף אל כתף סביב סביב
כי הנה בכותל החרב הופיע האביב

עמדנו בתפילה מזכירים את חברינו הנופלים
בקרבנם הבקיעו שערי מקדש לעם גאולים
היגון והכאב מתחלפים בשירת 'עיר של זהב'
בתודה לה', בהלל הגדול ובריבוד נלהב

התרגשות מילאה את לבי מפקודת המפקד
עלה ושמור על מקום המקדש ואהל מועד!
אל יכנס לכיפת הסלע – לא אויב ולא אוהב
כמצות ה' לישראל בעומדם לרגלי הר חורב

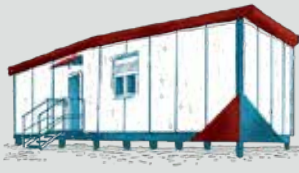

בהרצוג הקפה בחינם
אבל יש סיבות טובות יותר
לבחור דווקא בהרצוג

אפשר לבחור בהרצוג בגלל

קורסי חובה
באנגלית בחינם

מגורים
בכפרי סטודנטים

הסעות
בפריסה ארצית

קפה
בחינם

אבל יש סיבות טובות יותר
לבחור דווקא בהרצוג

לומדים חינוך במכללת הרצוג ונהנים מכל הפלוסים

יחס אישי ולימודי אקדמי
לכול אורך שנות התואר

תוכניות להעצמה אישית
גם בשביל השמה

תעודות מקצועיות במגוון תחומים
הרחבת אפשרויות תעסוקה

המשך ישיר לתואר שני
בחמש שנים בלבד

תוכניות הכשרה ייחודיות
התנסות מעשית עשירה

מלגות ייחודיות
עד 28,000 ש"ח בשנה*

תואר בהרצוג
הרבה יותר מתואר

חוגי הלימוד בתואר הראשון: חינוך מיוחד | לשון עברית | אנגלית | ספרות | גאוגרפיה | אזרחות | מתמטיקה | תושביע | מדעי המחשב | מדעי הטבע | היסטוריה | לימודי א"י | תקשורת | תנ"ך | מחשבת ישראל
חוגי הלימוד בתואר השני: חינוך מיוחד | מתמטיקה | תושביע | תנ"ך | מחשבת ישראל | ניהול וארגון מערכות חינוך

לפרטים ולהרשמה חייגו: 02-9937337 או היכנסו לאתר המכללה: herzog.ac.il

שנה ראשונה חינם, מלגות שכ"ל ומלגות קיום* | מערך הסעות בפריסה ארצית
ע"פ תנאי הזכאות

ערב הכנה לשבועות

יום שלישי | ר"ח סיוון | 31.5
במדרשת אוריה, גבעת שמואל

18:30 קפה מאפה ויריד דוכנים

19:00 הרב יהושע שפירא
מתוקים מדבש

19:45 הרבנית חנה הנדלר
גאולה נשית במגילת רות

20:45 ישראל זעירא
מהפכה של תשובה

21:30 הרב ראובן ששון
הכנה למתן תורה

השתתפות סמלית של 20 ש"ח
הרשמה באתר המדרשה

מדרשת אוריה רח' הרימון 3 גבעת שמואל | שילוב תואר בחינוך B.Ed במכללה ירושלים
שלוחת אוריה ירושלים | יום נשים | בנות שירות לאומי | קהילת סטודנטיות | תוכנית ערב

להרשמה:
מינל 052-7710939

לקבל את כל הכלים לדרך

ה', כאבא טוב, חשוב לו להדריך אותנו בדרכי החיים, ללמד אותנו כללים חשובים שנצטרך בוודאות בהמשך הדרך. שלא כמו בבתי הספר שם לומדים גם תחומים שלא בטוח שנידרש להם - ה' מתמקד איתנו ממש מגיל צעיר לעמוד על כמה נקודות שמחכות לנו בדרך.

מדהים לראות איך כולנו נולדים חסרי אונים. לומדים לקבל עזרה, לבקש אותה כשקשה לנו, לראות איך גם כשאנחנו לא עושים שום דבר מועיל - אנחנו חשובים ושווה להשקיע בנו. אוהבים אותנו ורוצים בנו סתם כך. מי שיידע לאהוב את עצמו (ולא משנה אם קיבלו אותו ללא תנאי או שלא) וזה דבר נרכש, גם אם בעבודה לא קלה - יחווה את חייו כנוחים הרבה יותר, ללא חובה להוכיח את עצמו כל הזמן. שכן בהיותו תורם ונותן הוא ודאי ישמח, וגם כשיהיה במצבים פחות נעימים מבחינת יכולותיו ונתינותיו הוא ידע לקבל עזרה ולאהוב את עצמו.

שלב נוסף אותו מעביר אותנו הקדוש ברוך הוא בתחילת הדרך, הוא שלב שמכונה בפי רבים 'דובי לא לא'. כוח ההתנגדות מדהים בגיל הזה, המתוקים הללו אומרים 'לא' גם על דברים שהם רוצים, ורק אחרי שמרפים מעט הם עושים זאת... זה שלב שלומדים גם הילדים העדינים, גם המעזים - כולם ילמדו לומר לא. לומר לא זה ממש תנאי לחיים עם בני אדם. אלו שלא ידעו לשים גבול (המְרצים למיניהם) ימצאו את עצמם קורסים תחת מטלות לא להם וחובות שלא מתאימות להם. שלא לדבר על כאבים ועלכבונות שלא יוציאו החוצה וישבו עליהם...

שלב נוסף המגיע גם הוא פתאום ביום בהיר אחד הוא השלב של 'רוצה לבד'. המקום הדורש עצמאות גם במחיר של להישאר רעב לפעמים (כי כמות האוכל שהצליחה לזרום מהכף אל הפה הייתה בהחלט מזערית) הוא מקום שמגיע מהעומק ממש. עצמאות היא עוד עניין שבחיים מי שיקנה אותו יזכה להעז ולנסות, להעז ולהיכשל, להעז ולהצליח. כולנו היינו שם. וגם אם בהמשך היו שהפריעו לנו בדרך, סיפרו לנו שלא טוב לקחת סיכונים, או החדירו לנו אמונות כוזבות, שלא נצליח - עדיין היה לנו זמן בו חווינו את המקום העצמאי הזה, ופשוט צריך לחזור ולהעיר אותו.

בערך אחרי השלב הזה מגיע גיל הנקרא אצלנו בבית 'שלי שלי'. כל דבר בבית הופך להיות מבחינת הקטנטן הזה - שלו. ואז נוצרות הבהרות מצד הסביבה מה שלו ומה של אחרים, הוא לומד שייכויות וקשרים, הפרדות וגבולות... תחום ה'שלי שלי' מבקש מהאדם גם בהמשך הדרך להגביל את יחסיו עם האחר ולהגדיר אותם - מה שלי, מה לא שלי, ולקבל שיש לכל אחד את הסיפור ואת העניינים שלו. לא להתערב מדי ולא להתערב מדי, לדעת שגם אם אני עוזר למשהו זה בגדר עזרה ולא שלי. זה ממש חשוב, אחרת ניתן לקרוס מרוב עומס. כל אחד קיבל את הכוחות לאשר שייך לו, ואם נתערבב וניקח על עצמנו מקומות לא שלנו, ייתכן ולא יישאר בנו כוח לאשר מחובתנו לעשות.

ואז מגיע שלב ה'למה'. מיליוני שאלות נחתות בזו אחר זו על ההורים שלעיתים נותרים חסרי מענה לנוכח הלמה הנוסף לאחר שענו כבר על אלפי למיים קודמים... תחום הלמה הוא תחום מהותי ביותר, הוא מביא את האדם להביט בשורשם של דברים, לחפש את המניע והסיבה לקורה סביבו. כך מי שרואה דפוס מסוים בחייו, דברים שתחורים ונשנים, יחפש מה גורם לזה לחזור כל פעם. וכן כל חקר העולם הזה, כולו מגיע מהמקום שמחפש את הדפוסים ומה גרם להם. כך אברהם גילה את אלוהיו כשהתבונן בחזרתיות של השמש והירח ושאל: למה? כך האדם מגלה את עצמו, וכמו שכותב רבי נחמן "כי צריך כל אדם לזרז עצמו להגיע אל הנסתר ממנו" (ליקוטי מוה"ר"ן עג).

מדהים לראות את טוב ה' וחסדו המדויק עלינו. רק להודות.

רגע לפני מתן תורה - 4000 נשים מתחזקות בערב חיזוק עוצמתי ומרגשי!

מחסני השמל

לגעת בשמיים

הרה"ג זמיר כהן • המקובל הרב יצחק בצרי
הרב יצחק פנגר • הרב שניר גואטה

מפתחות לחיים באמונה ובטחון ושלוש בית

תפילת 200 השופרות
עם המקובל הגדול
הרב יצחק בצרי

'המלאך'

שר התורה
בצילומים נדירים
ממסעות חייו

הקרנה בלעדית

הרבנית
ימימה מזרחי

האומנית
רינת גבאי
סיפור אישי ומרגש
'ממלכת הילדים למלך העולם'

הרבנית
חגית שירה

קק3
החיים!
מופע קצבי ומרגש

הזמרת
אסתר
כליפא

בשילוב להקת "הללו" - מופע אומנותי של 14 אומניות
עם לייזר ואפקטים מרהיבים

באתר גלאטיקט / טיק צ'אק / הידברות

לרכישת כרטיסים ובחירת מושב

להרשמה שלחו
הודעת ווצאפ או חייגו: 073-3333-132

היכל קבוצת שלמה
אייזיק רמבה 7, תל אביב-יפו

פתיחת שערים 19:30

ב' סיוון 1.6
יום רביעי

כבר שנים רבות שהלל מלאי חוקר ומנסה לשחזר את שירי העולים לרגל מכל רחבי העולם. 'ניגון ירושלמי' - ההרכב המוסיקלי שהקים לפני מספר שנים ומבקש להחזיר עטרה ליושנה, הצליח להגיע אפילו עד טנזניה הרחוקה ולהבעיר שם את הלבבות. אחרי שנתיים של גלות בארצות הברית, חזר מאלי ארצה לקראת סיבוב נוסף של ניגון ירושלמי, כולו אהבה, עטרה וכיסופים לעיר הקודש והמקדש

אבי טאוב

במשנה. והשלישי - על המסעות ברחבי ארצות הברית בתקופת הפוסט-דוקטורט. נראה שמהו משותף לכל הדברים הללו: מסעות הנדודים בדרך לירושלים. גם כשהוא בנכר ומתרחק, בעצם הוא נודד עמוק יותר אל ליבה של העיר. וביחס לנדודים, אני מקבל את הרושם - אם להשתמש בפרפראזה על דברי הרב קוק ש'ציפיית הישועה היא יותר גבוהה מהישועה עצמה', כך המסע לירושלים יכול להיות מעניין, במובנים מסוימים, יותר מירושלים עצמה. ההרכב 'ניגון ירושלמי' חוקר, משחזר ויוצר את הניגונים של עולי הרגל. בדוקטורט חקר מאלי את החוויה של עולי הרגל כפי שהיא מתוארת במשנה, בפרקי מסכת פסחים, ומן הסתם גם הנדודים בארצות נכר הוסיפו לרעיונות הללו.

הלל, מעניין אותי לדעת האם ההשערה שלי נכונה, האם באמת המסע לירושלים יותר מעניין

אחת עשרה וחצי שנות ישיבה גבוהה. ייצרתי כל כך הרבה מילים עד שלא שמעתי כלום. כששמעתי בפעם הראשונה את 'ניגון ירושלמי' ליבי ניצת והרגשתי שמצאתי את כל מה שחיפשתי באינסוף המילים הריקות. עזבתי את האקדמיה לתקופה ארוכה והשקעתי את כולי בחכמת המוזיקה העתיקה מן המזרח, שייטכן שגם נוגנה בירושלים, בבית המקדש. אחרי הפסקה של שנתיים ארוכות 'ניגון ירושלמי' חוזר להתנגן, ואני מברך על הזכות שיש לי לתפוס את הלל לשיחת חברים בשעת לילה מאוחרת, לכבוד יום ירושלים.

המסע מעניין מהיעד

על שלושה נושאים ביקשתי לשוחח עם הלל מאלי. הראשון הוא ההרכב, ניגון ירושלמי. השני הוא הדוקטורט על זכרונות המקדש המשוקעים

בימים, הלל מאלי הוא דוקטור שמלמד במחלקה לתלמוד באוניברסיטת בר-אילן ובמכללת הרצוג ובלילות הוא מופיע עם ההרכב שלו, 'ניגון ירושלמי'. כבר שנים הוא חוקר את שיבת ציון ומחפש כיצד לשחזר או ליצור מחדש 'ניגון ירושלמי' - שירי העולים לרגל והכמהים מרחבי העולם אל ירושלים. אחרי שהפוסט-דוקטורט שלו כפה עליו ועל משפחתו שנתיים של נדודים לאורך ולרוחב ארצות הברית, הוא חוזר לארץ כדי לעורר את הניגון הירושלמי וללמד את ירושלים כניגון.

בנימה אישית ביותר - הפגישה שלי עם ההרכב 'ניגון ירושלמי', לפני 6 שנים, הסעירה והרעישיה את רוחי באופן מוחלט. באותה התקופה הייתי שקוע בלימודי תואר שני באוניברסיטה, אחרי

ביגדך ירושלימי מצניף-יורה

מירושלים עצמה?

אענה לך בסיפור שנגע לי בלב. פעם קראתי ביומן של הרב הנזיר, ציור של אחד מזיכרונותיו הראשונים. הוא כותב שם על מסע לילי לוילנה כילד בן חמש שנוסע בשירת בעלי עגלות ותוצרת חקלאית למכור ולקנות בעיר הגדולה, וכשהוא מגיע עם עלות שחר אל העיר הגדולה הוא שומע את קול שריקת הרכבת, "והקול דק ורם ממושך וארוך מלא געגועים נאלם רחוק רחוק לאין סוף, ויהי לי לזכרון לכל הימים, עת אשמע קול הצפירה של הרכבת, אותו קול, מלא געגועים עזים בוקע באזני עד היום, ויהי לי ליסוד יצירת ההגיון העברי השמעי". הקול של הרכבת מנסר לו את הלב והוא הופך באיזו מטמורפוזה לפילוסופיה של מוזיקה, של היגיון עברי שמעי. גם לי קרה איזה עניין בעצמי, כשהייתי בסוף בית הספר היסודי ואני נער בחספין שברמת הגולן,

הלכתי באיזה לילה עצוב לטייל סביב בית הספר ופתאום שמעתי חבר, גדול ממני בכמה שנים, סגור באחת הכיתות עם קלרינט. התיישבתי מחוץ לכיתה, שומע ולא נראה, והאזנתי ובכיתי נורא, ונשאר לי בלב ניגון בלי-שם שהיה עבורי מפתח לחדרי לב. אני לא פילוסוף, אז אני לא יודע לכתוב היגיון עברי שמעי, אבל אני מאמין שמסע הרכבת לירושלים בוקע ממנו קול והקול בוקע חדרי לב, ולבקוע חדרי לב זה טוב, כי זה הופך את העולם לרך ועמוק. אז לא, המסע לירושלים לא יותר מעניין מירושלים עצמה. אבל המסע לירושלים הוא מפרט שפורט על תדר מאוד חזק בנשמות של בני אדם. משהו מאוד טמיר, חולה, כואב ומלא אהבה, כיסופים ותשוקה. עבורי התדר הזה הוא כמו החוויה של ילד בן חמש שמאזין לצליל הרכבת. זה קצת מבהיל. קול חזק קורע את דממת הלילה וכל חיי

אני מנסה לרכך אותו.

איך אתה מרכך?

אני מנגן. כלומר, השם 'ירושלים' מעורר אהבה אבל שנינו יודעים שבמשך ההיסטוריה היו לאומים ואנשים שלקחו אותו גם לאלימות. יש זמנים שאנשים שומעים את המילה ירושלים וזה מוציא מהם שפיכות דמים. הצלבנים, למשל, קמו יום אחד, שמעו את המילה 'ירושלים' מאורבאנוס ויצאו למסע מלא הרג ותפילה. אבל באמת המילה ירושלים היא דרך לעדן, לעדנה. למסע של כל המפואר והמואר שבאדם. אז עבורי האנסמבל הוא מעין תרפיה לעצמי. הקול הזה שמרעיד לך את הנשמה, ואתה יושב כמו אותו ילד בן חמש ששומע את קול הקלרינט ובוכה לצליליו. ואז אתה אומר לעצמך "די, אפשר גם בלי דמעות. בוא נמתיק את אותם מים מרים של דמעות". וזה חוזר למה שתהית עליו קודם - אני

מְכוֹרָה". הנקודה היא, שהפריטה הזו של הצליל הירושלמי, שמזכיר לנו את השייכות שלנו, השייכות המחולטת והנוראה שיש לנו אל מקום טמיר, הפריטה הזו יכולה להפוך את קול השופר לשירים וליצירה.

אני מרגיש, אבל לא בטוח שאני מביין.

אתן לך משל נוסף. יש סיפור מפורסם על הסופר עמוס קינן, שקראתי בראיון שנערך עם אשתו נורית בערוב ימיו. היא סיפרה, שמכיוון שהוא חלה באלצהיימר לא עלינו, הוא כמעט ולא זכר כלום. בשארית חייו היה מתבטא במילה אחת בלבד: ירושלים. אם הוא היה רוצה לשתות - היה אומר 'ירושלים'. היה רוצה לישון - ירושלים. ביקש לטייל - אמר לירושלים. זה כואב, אבל לפעמים אני מרגיש שכולנו קצת כאלה. כשנסעתי לגיו יורק, עברתי בשדה התעופה תלאות. כשסופסוף הגענו מותשים לפתח הבית שבו התארחנו, הורדנו מהוואן את כל המזוודות הרבות שהגענו איתם מטיסת קונקשן דרך רוסיה, ומול ביתנו דורותי השכנה קוראת אלינו 'הללויה'. התפלאתי קצת לקבלת הפנים הדרמטית הזו, אבל למחרת ולמחרת מחרת כשראיתי איך ג'רי מוליך כל ערב את דורותי אל המרפסת והיא אל מול כל עובר ושב קוראת 'הללויה', הבנתי שמבעד לערפלי מחלתה אבדו לה כל המילים והצטמצמו לאחת, לומר 'הללויה', זה מה שנשאר מבעד לסדקים. וזה לא רק טרגי, בסוף זו ראשית התפילה וראשית הבניין לדעת לשאת פנים לאיזה שמיים ירושלמיים.

לא רק מגדלים וחומות

אתמול נודמן לי לנסוע מביתי ביפו לירושלים. כשנכנסתי לכותל, הרב עדס שליט"א הוביל מניין שבו הוא קורא בבכי תמרורים פסוקי וידי מתהילים וכל הקהל חוזר

התיישבתי מחוץ לכיתה, שומע ולא נראה, והאזנתי ובכיתי נורא, ונשאר לי בלב ניגון בלי- שם שהיה עבורי מפתח לחדרי לב. אני לא פילוסוף, אז אני לא יודע לכתוב היגיון עברי שמעי, אבל אני מאמין שמסע הרכבת לירושלים בוקע ממנו קול והקול בוקע חדרי לב, ולבוקע חדרי לב זה טוב, כי זה הופך את העולם לרך ועמוק.

מושלם של גן עדן ירושלמי קונקרטי ולא קונקרטי, נוגע ולא נוגע, גן עדן שמכונן מערכת נורמטיבית שלמה שבה אנו חיים ופועלים. אם אפשר, אשתמש בדימוי נוסף של משוררת מופלאה בשם חביבה פדיה: "ישנו המקום הקטן ביותר / בו גר הלב עם עצמו / כאי בלבב ימים / וזוהר כדממה דקה ביותר. / שם בת אור עם עצמה מתהלכת ללא מחצה / שם הזקב הפצוע נגר... שם חורכת מרירות את החך הנדח / ... / מקום אָחַד והוא קטן פְּנֵאָדָה; כְּשֶׁהוּא קָצֵת מְרַחֵב נְנוּעַ בֵּין נֶכֶר וּבֵין

חושב שזה לא המסע לירושלים וגם לא ירושלים עצמה ירושלים איננה נתפסת בכף היד, היא תמיד חומקת ומתעופפת כציפור. היא מתיישבת רק בראשו של סולם יעקב. המשימה שלנו היא להפוך אותה מקול כואב, למנגינת הלב.

אתה עונה לי בשירה גדולה ואני שואל שאלה קטנה.

טוב, אז אחפש שפה אחרת, היסטורית יותר - אפשר לומר שירושלים עטופה בזיכרונות חורבן. שהשם שלה צורב את השפתיים כזיכרון כל המר והאסון שבנו. אבל ממה שלמדתי מחז"ל, הזיכרונות של ירושלים, הטראומה של החורבן שלה, הם קטליזטור לא יאומן ליצירה.

איך טראומה הופכת ליצירה?

תראה, המשנה כולה היא עולם שלם של ההלכה היהודית המשתלשלת מהר סיני, אבל במקביל אני רואה את ההעלאה שלו על הכתב גם כסוג של מפת דרכים לירושלים. יהודים בעודם תחת גלות רומי משתמשים בירושלים כדי לשרטט אלטרנטיבה לכלכלה, לפוליטיקה, לשלטון, לכל החולי שהם נתקלים בו. הם כותבים את המשנה וחוזרים אל הזיכרונות שלהם, וככל שהם יורדים עמוק יותר במכרה הזיכרונות הירושלמי, הם בוראים בתוכם עולמות שלמים שמהווים אלטרנטיבה לעולם הרומי שבו הם חיים. הם למשל מתגעגעים לירושלים והוגים במסכת סנהדרין, הם רואים את הקיסר נודד בדרכים ומדמיינים את מלך ישראל נושא ביכורים אל העיר ירושלים. תוך כדי ההתעסקות במדיום ההלכתי הם משרטטים אוטופיות שמהדהדות את הנבואות הגדולות של ירושלים. אז הטראומה הופכת לגעגוע והגעגוע ליצירה, ואנו חיים בתוך המערכת ההלכתית הזו שקשה להגזים בהקשר שלה לטראומת חורבן ירושלים.

הרבה הכירו בכך שאפשר לנגן את המשנה, כי היא עצמה מספרת לנו על חיי ההלכה בעולם

הוא לא יקום במקומך,
אבל כן ירתיח מים לקפה בדיוק בזמן!

נעש בר מים היברידי

איקים
טכנולוגיית מים מתקדמת

מכון
מדעי טכנולוגי
להלכה

מכון
מדעי טכנולוגי
להלכה

מוקד הזמנות: 077-996-7703

משונה. אבל עלינו לבמה ואיך שאמרנו לקהל "we came from Jerusalem" - ירושלמים אנחנו ומירושלים באנו - פתאום כישוף, הכלים מכושפים והקהל מכושף וכל הפסטיבל רוקד עם הקמנצ'ה והסנטור. זלדה כותבת: "איך תשתל השבת פרח עצום ומאיר בלב צר ועור? / איך תשתל השבת את ציץ המלאכים בלב בשר משגע והלל? / התצמח שושנת האלמות בדור של עבדים להרס, בדור של עבדים למות?!" אתה שואל את השאלות של זלדה מול קהל

שקיעה, באווירה קשובה ומאפשרת יותר. הוא אמר 'בסדר'. הגענו בזמן והגיע תורנו, אבל המנהל של הפסטיבל מבקש אם אפשר שתיכנס עוד להקה, ואז רק עוד אחת ועוד אחת ועוד אחת, ואז הגיעה השעה 12:30 בלילה. כולם שם רוקדים, האלכוהול זורם, האוקיינוס ההודי מכה גליו על החוף שעליו 5,000 טנזנים

אחריו. "פלגי מים ירדו עיני על לא שמרו תורתך". מניין כל הכאב הנורא הזה, כל השבר הגדול שמרגישים בלב מול האבנים הגדולות של הכותל? ואיך זה שכל פעם שאני מגיע לכותל אני שוכח את כל התפילות הקטנות שלי ומרגיש את כאב ליבו של השם על העם ועל העולם?

מה שאתה אומר מזכיר לי איזה עניין שלמדתי מינודב קפלון שאומר שכל המשוררים מדברים על ירושלים של אבן, אבן כזו ואבן אחרת, אבן מקיר תזעק ואבנים כבדות מעצבות של הכותל, וצריך גם קצת דימויים של מים. עכשיו, אני לא ילד, נער הייתי וגם בגרתי ואני יודע כמה אבנים נזרקות בירושלים מהכא להתם, אבל מה לעשות שיש בה גם פלא, שיש בירושלים שמחת מפגש, לא רק מגדלים וחומות יש בירושלים אלא גם מעיין שילוח שהולך לאט. מה לעשות שירושלים היא גם שמיים והשראה ומפגש בין מזרח למערב ובין דתות ואנשים. גדלתי בעיר דוד, ובדימוי - אבנים, אבל באמת יש בירושלים גם מעיין, גם מים, ואבנים שחקו המים, מים רכים על סלע. ואני באמת מאמין בזה שאפשר להלך עם רבי עקיבא ולחכות ולראות כיצד 'אבנים שחקו מים' והפכו אותן לעגולות. כל הקצוות המשוננים, הסלעיים, שנמצאים בירושלים, הם משקפיים לכל המפגשים המפתיעים שיש במדינה היפה שלנו.

במוזיקה אנחנו רואים איך המפגשים השונים הופכים להרמוניות חדשות. החליל והגיטרה, הקמנצ'ה והבס וכו'. הניגודים משלימים. בירושלים הכל מוצא לו לבושים חדשים ואורות חדשים. אני מתכוון לירושלים של נחלת שבעה ולירושלים של מאה שערים ולירושלים של הקטמונים ולירושלים של הרובע.

בין ירושלים לניו יורק

יש לי חבר ניו יורקי, פיקה וחכם, בשם מיכאל בר אור. הוא אמר לי פעם: אתה יודע מה המשותף בין ירושלים לניו יורק? גם לניו יורק וגם לירושלים כולם עולים, לניו יורק כולם עולים ורוצים להיות 'ניו יורקים' ולירושלים כולם עולים ורוצים להיות ירושלים. בעקבותיו אני חושב שאולי גם ישעיהו הרגיש כך - שכל העמים עולים אל ירושלים, שכל הגויים הולכים לבקש חכמה בירושלים. הוא לא אומר רק שיום יבוא ויהיה שלום, אלא שיהפכו את כלי המלחמה לכלי שלום. כלומר, האנרגיה תתהפך. לא שכולם יעלו לכבוש את ירושלים אלא שכולם יעלו להיות ירושלים. זו הסיבה, אגב, שישעיהו משתמש בדימוי מטמורפוזה של "וכתתו חרבותם לאתים".

כך זה גם במוזיקה. אחת החוויות ההיסטוריות שזכורה לנו בתולדות ימייה של הלהקה הייתה הפסטיבל שאליו נסענו בטנזניה. ראיתי שהלהקות שהגיעו לפנינו עלו עם כמויות של מתופפים, ואילו לנו יש כלים אתניים, רכים וחלשים. חליל צד, סנטור, סאז. ביקשתי מהמנהל של הפסטיבל שיתזמן אותנו להופעת

של אפריקאים בטנזניה ששואלים על ירושלים. זו רמה מאוד מתקדמת של החלום של 'ניגון ירושלמי' ושל החשיבה שלכם מאחוריו במשך עשר שנים.

למי שלא מכיר אתכם, איך הסיפור של 'ניגון ירושלמי' מתחיל?

הייתי מדרך טיולים בירושלים. אהבתי לנגן בנקבת השילוח עם חלילית, וחיפשתי חברים טובים לנגן איתם בסוירים, בלילות, במופעים קטנים. הייתי בן 22 וניגנתי עם חברים - דוד בן-גיגי, רפי ממז, דן סודרי - בשבילי ירושלים. בשלב כלשהו פגשתי את מורי ורבי, משה שלו (סנטור, טאר פרסי, עוד וסאז), והנגינה שלו פתחה לי את הלב, עד היום הוא מנגן או שר ואני רוצה לבכות מאושר. אחר כך פנינו למאסטר גיטרה שלמה אילן קינן (גיטרה, שירה ועיבודים), נגן גאון שבנה את תיבת התהודה, את ההרמוניה, את הרעיון, ומצאנו את יוני שרון (כלי הקשה)

ירושלים איננה נתפסת בכף היד, היא תמיד חומקת ומתעופפת כציפור. היא מתיישבת רק בראשו של סולם יעקב. המשימה שלנו היא להפוך אותה מקול כואב, למנגינת הלב.

שהדבר האחרון שהם רוצים לשמוע זה את הניגונים של העולים לרגל לבית המקדש. אני מביט ביגל (הרוש) ביוני (שרון) במשה (שלו) ובאילן (קינן) בחיך עצוב כזה על אלפי קילומטר של נסיעה שהולכים להסתיים במבוכה

בוגרת כיתה ז'-ט'

מחנה הקייץ

לבנות

טיולים בגולן | בריכה | מסיבה | הופעות | החלקה על הקרח | פעילויות ערכיות

בואי ליהנות ולהכיר חברות חדשות מכל הארץ!

'מדרשת הגולן'
בית הארחה חיספין

י"א-ט"ו בתמוז תשפ"ב
10-14.7.2022

מקומות
אחרוניק!

עלות: 1490 ₪ | הרשמה מוקדמת: 1390 ₪

לפרטים נוספים: 058-7652789

חפשו בגוגל @mahane_alma אגודת יהודי החמ"ד

יבשות. כך שלירושלים יש בית כנסת בוויילנא את במדריד, במרקש או בצנעא. רצינו לקחת את שברי הזיכרון הזה וליצור מהם ניגון מאחד.

ואיך עושים דבר כזה?

שוחחתי הרבה עם משה, גם עם אילן ויוני. למשה הייתה הכי הרבה סבלנות לדברים שלי. בשלב מסוים פרסמתי שיש לנו הופעה על גג במקום שכבר לא קיים שנקרא 'שורשים'. המקום היה מלא מפה לפה. אולי 80 איש. לא מקום גדול אבל היה מלא. באותה התקופה לא היו לנו דיסקים ולא שירים, כלום. פשוט שמתי מודעה בעיר ואנשים באו בהמוניהם. אני זוכר את הרגע הזה. ישבנו במטבח של 'שורשים' ומשה שואל אותי: איך בדיוק הופעה? יש לנו בדיוק חמישה שירים! אמרתי לו: אל תדאג, נשים את השיר הזה בהתחלה ואת השיר ההוא בהדרן, אני אעשה קטעי קישור, נעבור את זה. ומשם הכל המריא...

העובדה שמייסד ההרכב והמנהל שלו הוא לא המוזיקאי הכי מוכשר בהרכב - (הלל מדבר על עצמו. א"ט) - פינתה הרבה מקום לעבודה משותפת. היו שנים שמי שנתן בעיקר את הטון היה משה, היו שנים שזה היה הרב [יגל] הרוש או אילן, או יוני. כך יצא שיר עם מילים של יגל, לחן של אילן, ועיבוד של משה. וכמו כן בסדר הפוך. אפשר לומר שלולי אחד מבני החבורה הזו כבר לא היה ניגון ירושלמי.

ומה הלאה?

עכשיו אנחנו עובדים על מופע חדש שהרעיון שלו הוא 'שירת מענה'.

מה זו שירת מענה, למי שלא מכיר?

זו שירה משותפת, תנועה מיחיד אל קבוצה. זה מה שמשקף בעיניי את אופן הביצוע הבסיסי של שירת התפילה, שהיא בעצם נתינת מענה, בכל המובנים של המושג הזה. הפרקטיקה משקפת בעינינו את הרעיון של תפילה, שהיא געגוע שהלב פונה ומבקש מענה. זו לא רק צעקה באמצע הלילה, אלא דיאלוג. וזה משתקף ביצירה המוזיקלית - מיחיד אל רבים, מרבים אל יחיד. זה לא מופע סולו, אלא מופע של יחד. אנו מקווים שזה יהפוך למופע שבו הקהל הוא חלק בלתי נפרד מהמופע בעצמו.

אולי זה המקום לציין את החיבור החזק שלי אליכם. אני חושב שאפשר לזקוף חלק גדול מההתעניינות הגדלה והולכת במוזיקה מזרחית עתיקה - לניגון

שחיפשו משהו ירושלמי - דוד ד'אור, שם טוב לוי, מארק אליהו, יונתן רזאל ומאיר בנאי ז"ל. כל המפגשים האלו יצרו מפגש שיש בו תהודה של שמחת המפגש, של מסורות העלייה השונות לארץ.

כלומר?

זאת אומרת, הארץ שלנו מלאה אנשים שבורים, רבים מאיתנו מהגרים וחלקם עצובים ומתגעגעים. עתה נפטר חמיו של גיסי, דן. גיסי אמר לי עליו: הוא לא עלה ממרוקו, הוא לא נפרד ממנה. וכמוהו עוד רבים שלכם עוד נטוע בכר. לרבים מאיתנו סיפורי מסע מיוחדים. לכולנו יש ירושלים, אבל רבים מאיתנו חיים שתי

שהוא באמת גאון - בלי גרם אחד של הגזמה, הכישרון שלהם הוא פלאי. באמת, באתי לחפש אתונות ומצאתי מלוכה. חיפשתי רק לנגן כמה נעימות בדרך, להוסיף לסיור ניגון, ובסוף נוצר פלא. הסתובבנו ככה כמה שנים קצרות שבהן התחיל להיווצר הרפרטואר, ובהקלטות של האלבום הראשון גילינו את יגל (הרוש, קמנצ'ה נאי, שירה), וכשיגל הצטרף באה גילה ושירה להרכב והכל נהיה שמח ואמר שירה.

באמת, השנים האלו של סוף האלבום הראשון וההקלטות של 'שפת היום' (האלבום השני של ההרכב) היו אושר גדול. נדדנו בארץ והופענו, ושמחנו גם להיות הרבה תיבת תהודה למוזיקאים

היו נבנים...

בית ובהסדר

מזמינה את ציבור הבנות והנשים לערב לימוד והכנה לקראת יום מתן תורה שיתקיים בע"ה

ביום רביעי | ב' סיון | בביה"כ שפרן-וסרטיל שבמגדל המים.

רח' הרב שפרן 1, קרית משה, ירושלים.

תאריך:

16:30 | התכנסות וכיבוד קל הרבנית נורית גאל דור רות המואביה בשדה של בעז

18:15 | הרבנית עידית איצקוביץ' מעמד הר סיני- יסוד האמונה

19:15 | הרבנית אחינועם ברקו מתנת התורה

20:15 | הרבנית אביבה קטן רצוננו לראות את מלכנו

ההרשמה לתכנית בעיצומה!
להרשמה ליום היכרות: 0534138253 שירה

במהלך הערב יוקרנו בדריה של אתיה דימנטמן אלמתנו של הקדוש יהודה דימנטמן ה"ד שנאמרו בכנס בחומש.

הכניסה חופשית!

חלל 0586510003

0586523745

הרב מנחם בורשטיין | ראש מכון פועיה

אין לך סיפור 'הזוי' מזה

כל שנה היה נוסע מו"ח הרב בנימין הרלינג-היי"ד באסרו חג סוכות לחיפה, כדי להשתתף באזכרה של תלמידו הרצל ברבי הי"ד, שנפל במלחמת יום-הכיפורים.

כשראיתי את הזמן הממושך שגזולת ממנו הנסיעה, שאלתי האם לא עדיף ללמוד לעילוי הנשמה, שוודאי מועיל לנפטר, מול ביטול תורה של נסיעה כה ארוכה. נעניתי, כי זה חסד עם המשפחה שמאור מתחזקת מכך. הסיפור המיוחד הזה מחבר אותנו אל מטרת מגילת רות - 'המגלה הזו, אין בה לא טומאה ולא טהרה, לא היתר ולא איסור. ולמה נכתבה? ללמדך כמה שבר טוב לגומלי חסדים' (רות רבה ב, טו).

נתבונן ברות ועורפה - מי ההגיגות ומי ההזויה? ומה הקשר בין המגילה לשבועות?

רות עוזבת את משפחת המלוכה במואב, מצטרפת לאלמנה זקנה בודדה ועניה, הולכת איתה למקום זר בו ביום לה, סיכוייה ללדת ולהקים משפחה בגיל 40 הוא אפסי (אז עוד לא היה מכון פועיה...). לעומתה, עורפה נשארת במשפחת המלוכה במואב ושומרת על מעמדה.

החיים על פי התורה שקיבלנו בשבועות, בנויים על הדרכות אלוקות שמבוססות על כך שהבורא הסתכל בתורה וברא את העולם (זוהר תרומה ח"ב, קסא, א). כך, שגם ההיגיון כיצד לנהוג בעולמו של הקב"ה בנוי על התורה, גם כשזה נראה הזוי. הפסוקים מראים לנו את סיפורה ההיגיוני של עורפה, אך חז"ל מוסיפים ומפרטים לנו על התנהגותה ומעשיה הבלתי צנועים של עורפה כאשר שבה אל מואב. מתוך כך, בהחלט אפשר להבין כיצד יוצאת ממנה דמות כמו גולית. (ראה גם ילקוט שמואל א, יז).

רות, לעומת זאת, הלכה בדרך של חסד והודיה להשם. ולא רק באופן מזדמן, אלא בהתמדה ובעקביות. מסתבר, שהיא נמשכה לדרך זו בעקבות התבוננותה במעשי חמותה ומשפחתה. כך זכתה רות שיצא ממנה דוד המלך.

הרמב"ם (מורה נבוכים ג, נג) מגדיר 'חסד' כ'הטבה במי שאין לו חוק עליך כלל'. לפעמים, כאשר עושים חסד, ההשקעה נראית נגד ההיגיון. אדם מן הצד עלול לקרוא לזה 'התנהגות הזויה'. אך מי שבקי בדרכה של תורה מבין שדרך ארץ קדמה לתורה ושכך ראוי וצריך להכנות בית בישראל.

כאשר אנו מקבלים את התורה בשבועות, אנו צריכים לקבל הדרכה הראויה גם בענייני דרך ארץ שקדמה לתורה. כאשר התורה רוצה ללמד אותנו נתיבות חיים, היא עושה זאת על ידי הפגשתנו עם מעשי אבותינו. לכן, כאשר חז"ל רוצים ללמד אותנו להיות חיים של תורה עם חיים של חסד בהתמדה, הם מחברים אותנו עם סיפורה של מגילת רות דוקא בחג השבועות.

באותה התמדה ומתוך רצון להיטיב ולדבוק במידת החסד עסוקים רבני המכון בייעוץ הדרכה והכוונה לכל פונה.

רוצים להעמיק יותר בסיפור המגילה? תוכלו לעשות זאת בעזרת חוברתנו 'סודה של מגילת רות', אותה ניתן לקבל במייל - hl@puah.org.il.

לא רק מגדלים וחומות יש בירושלים אלא גם מעיין שילוח שהולך לאט. מה לעשות שירושלים היא גם שמיים והשראה ומפגש בין מזרח למערב ובין דתות ואנשים.

ירושלמי ולחברי ההרכב שלו. אני חושב שזה מה שגרם לאשכנזים כמוני להיתפס לתחום. עד שאני פגשתי את 'ניגון ירושלמי' קיננה בתוכי איזושהי משיכה למוזיקה אתנית, אבל לא ראיתי בה את 'הסיפור שלי'. פיוטים ירושלמיים שמבוססים על שירים ערביים מהמאה הקודמת - זה מדהים ומרתק, אבל במישור הכי אישי זה לא הסיפור שלי. ככל שניסיתי - ואני עדיין מנסה - ללמוד ולהכיר את המוזיקה הזו, היא עדיין תהיה שפה שנייה עבורי ולא שפת אם. אני יכול להאזין לזה בפליאה אבל לא בגעגוע נוסטלגי. הסיפור המשפחתי האישי שלי משתרך אל ערבות הונגריה ופולין. גם שם יש מוזיקה שיש בה עומק נשמתי גדול - זה פשוט המוזיקה שמתויגת בדרך כלל כמוזיקה 'יהודית' בגלל הכליזמר החסידי - אבל גם הסיפור שלה לפעמים מרגיש כמושהו שנגמר ואנחנו מנסים בכוח לשחזר ולשמר. כששמעתי את 'ניגון ירושלמי' הרגשתי שמשוהו מאוד עתיק ובה בעת גם מאוד גאוני מתעורר בתוכי. המוזיקה הזו, שיש בה משהו פרימיטיבי יותר, שאיננה מתפרסת להרמוניות מתוחכמות וראויותניות, מבטאת משהו מאוד קדום ומשמשת לצורך מאוד ראשוני של בני אדם, בפרט המאמינים שבהם.

אפשר לראות גם לפי הצרכים שאליהם המוזיקה נכתבה. אם המוזיקה היא מוזיקה שנועדה להאזנה או למחול בנשף, היא מייצרת תנועה פנימית שונה לחלוטין מאותה התדבקות ואותה התדפקות על שערי הלב העליון שיש במוזיקה שמכוונת, מתפללת ומבקשת מענה. הניגונים של בית המקדש ככל הנראה נשמעו קרוב לזה.

ברמה האישית, החוויה של המפגש איתכם גרמה לי לעזוב את העולם האקדמי ופרויקטים אינטלקטואליים רבים שהייתי שרוי בהם ולהיכנס לעולם המוזיקה. הרגשתי שזה המקום שבו הדבר עצמו קורה.

אבי, תודה, ריגשת אותי מאוד כשאמרת שאנחנו לא מגיעים לנגינה מתוך תוכניות לשימור. אנחנו לא אומרים: בוא ננגן מוזיקה עתיקה בדיוק כפי שהיה במרוקו או בחצר חסידית כזו או אחרת. השתדלנו לקחת פיוטים, פרקים מתהלים וקטעים שכתבנו כדי להחיות את נפשנו מהם בעבודת השם ובגעגועים לירושלים. זה שהרגשת ככה - זה מרגש אותי מאוד. אנחנו לא מנסים לתור אחר זיכרונות, אלא מנסים לכרות אוזן ולכרות ברית ולכרות בור מים במקום הזה. זה המקום שלנו וזו נקודה אמיתית וחזקה.

אלעד גבאי (מורה מאסטר לחכמת המוזיקה המזרחית. א"ט) אמר שהזכות לשמורה לנו היא שהכנסנו את המוזיקה המזרחית העתיקה לתוך הציונות הדתית. יש לו הרבה וורטים על זה.

אני חושב שאפשר ואף נהוג לחבוט בציונות הדתית, אבל אי אפשר לקחת ממנה את העובדה שהיוצרים שלה מנסים לכתוב שירים כאלה שהם לא פסוקים מולחנים בצורה מאולצת, אלא טקסטים מקוריים ובכל זאת אפשר להתפלל איתם מכל הלב. אנחנו חיים בחברה שעבודת השם היא סוגיא ציבורית שנידונה באכפתיות. הפיוטים שנכנסו למיינסטרים הציוני דתי, שהדומיננטיות האשכנזית הייתה השלטת בו, קשורים לא רק לזיכרון אלא להיבט של עבודת השם. כמו שהרב נריה ולאחר מכן הרב יהושע שפירא הכניסו את הניגונים החסידיים ובפרט ניגוני חב"ד לחלק מעבודת השם של כל אחד ואחד - אתם הכנסתם את הפיוטים. כמו שאדם לומד לפתוח דף גמרא וללמוד אותו באכפתיות ומתוך תחושת מחויבות, כמו שאדם לומד לתקן את המידות או לצאת להתבודדות, ככה הוא לומד את הספרייה המפוארת של הפיוטים וגם יוצר יותר ויותר פיוטים חדשים.

אני חושב שזו לא עבודה לכל אחד, אבל לגביי - כל החיים הלכתי בשבילים שונים; עסקתי בארכיולוגיה ובהדרכה בעיר דוד, למדתי ונבחנתי במבחני הרבנות, וכעת באקדמיה אני עמל על כך שהשבילים ייפגשו. שגם השביל האקדמי שאני הולך בו באינטנסיביות ומשקיע בו מכוחי בשנים האחרונות יתחבר לשבילים העתיקים של ירושלים. ■

הרב אולה הראל

ראשי ישיבת 'מוריה', נבעת הקטורת ונשיא ישיבת 'לב חדש', שילה

האפרסק הקדוש

כידוע לכולנו, התורה חסה מאוד על בעלי החיים, וציוותה אותנו למנוע מהם צער. דבר זה נלמד מכך שבפרשת 'והיה אם שמוע' נאמר: **וְנִתְּתִי עֶשֶׂב בְּשֶׁדֶךְ לְבִהֶמְתְּךָ, וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ** (דברים יא, טו) - האכל קודם את הבהמה ואז תאכל אתה עצמך (ברכות מ, א. רמב"ם הלכות עבדים ט, ח). לאור זאת, העלו בספרי חסידות רבים את השאלה - מדוע בשנת השמיטה הסדר לכאורה הפוך? הלוא כך קראנו בתורה לפני שבועיים: **וְהִיְתָה שַׁבַּת הָאָרֶץ לְכֶם וְלֹאֲכֹלָהּ... וְלִבְהֶמְתְּךָ וְלַחַיָּה אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ תְּהִיָּה כָל תְּבוּאָתָהּ לְאָכָל** (ויקרא כה, רז). שאלה זו עלתה לראשונה בספר 'ייטב לב' (לגה"ק רבי יקותיאל יהודה טייטלבוים מסיגט זצ"ל), ותשובות רבות ניתנו לה.

האדמו"ר מפיליץ, הגה"ק רבי פנחס מנחם אלעזר יוסטמן זצ"ל, מביא בספרו 'שפתי צדיק' תירוץ נפלא בשם סבו, ה'חידושי הרי"ם' זי"ע.

בשמיטה, כותב השפתי צדיק, המטרה היא "להראות שהכל מכח ה' יתברך, ועל ידי השמיטה הכל רואים כי העולם אינו כה נפרד ממנו יתברך, אלא הכל שלו באמת. ועל ידי זה יש עליה לבחינת הארץ ופירותיה גם כן, וזהו בחינת שמיטה שהכל חוזר לשורשו, שלא יפול לגמרי בתוך הטבע ולא נשכח העיקר".

זוהי מהותה של השמיטה - תמרוז יזכרון מיהו מלכו של עולם.

התמרוז הזה מקדש גם את האוכל, וגם את האדם האוכל אותו. השפתי צדיק מסביר, שהחיוב להקדים תמיד את מאכל הבהמה למאכל האדם נובע מכך שאחרת יש חשש שהאדם, בעל הנפש הבהמית, ישכח את הכל, וישקע בתוך אכילתו ותאוותו. אבל בשמיטה לא כך הם פני הדברים. אדם אוכל פירות שביעית קדושים, ואיך ישכח את בוראו?!

כמובן, כדי לזכות למעלה זו יש לאכול פירות שביעית, ולהתעלות עימם. איזו זכות נופלת בידינו השנה הזו, וכמה אנו צריכים לרדוף אחריה! עלינו להשתדל לצרוך בעיקר פירות של אוצר בית דין, ובימים אלו, בהם מתחילה עונת הפירות ותנובת העץ של השביעית מגיעה לחנויות, עלינו להודות לה' יתברך שנתן לנו מתנה טובה זו, ושבת הארץ שמה, ולהכניס אל בתינו את הקדושה הזו, שתאיר את כל אכילתנו.

עלינו להקדיש גם מחשבה לדבר זה, ולא לסמוך רק על השפעות פנימיות. להעלות למודעות את המציאות הנפלאה הזו, ולעורר את מחשבתנו לכך בשעת אכילתנו - כל אפרסק וכל משמש, כל פרי ופרי הנכנס לפינו, מכניס עמו קדושה מרוממת ונשגבת. אכלו לבריאות ולקדושה.

בהפקת: פרסומי ישראל

עולים להר הזיתים לכבוד יום איחוד ירושלים

שלושה ימי אירועים חווייתיים אל מול הנוף היפה בעולם

בהשתתפות **יהונתן פולארד**

יום ראשון, כ"ח אייר יום ירושלים 10:00 - 16:30

10:00 - 13:00 יום עיון ב'בית אורות'
13:00 - 16:30 סיורים מודרכים ומרתקים במרחבי הר הזיתים - הסיורים יצאו ממלון 'שבע הקשתות' מול מצפה רחבעם
16:30 הרצאה דר' גרשון בר כוכבא
למטייבי לכת - סיור רגלי עם דגלי ישראל, דרך מעלה המהנים לכותל המערבי

מוצש"ק פר' במדבר אור לכ"ח אייר 21:30

תפילה חגיגית ברוב עם לכבוד ערב יום ירושלים מול הר הבית - בשיר, ניגון וריקודים. במצמה שבכניסה לישיבת 'בית אורות' רח' הרב בני אלון 1

יום שישי, כ"ז אייר ערב שבת 'במדבר' 11:00 - 15:00

הרצאות • שיחות • סיורים • תצפיות מודרכות • ירושלים של זה"ב • דברי ברכה: מר אריה קינג, ס. ראש העיר • קבלת שבת מוזיקאלית במלון שבע הקשתות ובית החושן במרומי הר הזיתים

הזמר החסידי **ישראל פרנס**

חוקרת הר הזיתים **שרה ברונע**

דר' להיסטוריה צבאית **גרשון בר כוכבא**

הסעות מגבעת התמושת להר הזיתים (ביום שישי וביום ראשון) בהרשמה מראש באתר טיק צ'אק והשתתפות לנרשמים - פרטים נוספים באתר טיק צ'אק | האירועים בתיאום עם משטרת ישראל

נא להצטייד בדגלי ישראל ובנעלי הליכה

להרשמה באתר טיק צ'אק סרקו את הקוד

לעילוי נשמות: אביה הישוע ד"ל גולדברג וכל נרצחי פשולות האיבה היד

פיתוח מרכז ירושלים בע"מ East Jerusalem Development Ltd

פרסומי ישראל | התכנית נחנכה לשישית | בשיתוף ישיבת בית אורות וקרן אביה

האוצר שמתחת להר סיני

בתודעת החג קצת הלך לאיבוד העיסוק והתודעה שלנו בנוגע לעשרת הדברות והעומק הרוחני והחברתי שהן מעניקות לנו. מסע ושיחה על ספר שמבקש להזכיר לנו את המצפן הקיומי שלנו // יקיר גרוסר

כשגיליתי את האוצר הזה, הגישה של פרויקט עשרת, שמחברת אותו לחיים, עשרת הדברות הפכו להיות משהו חי גם ליהודי שהוא שומר תורה ומצוות, וזה הפתיע גם אותי.

מה זה אומר להוריד את הדברות לחיים?

אחד המקורות שמאד תפס אותי היתה מחלוקת שיש בין רבי ישמעאל לרבי עקיבא בעניין מתן תורה. כשאני דמיינתי, ויש עניין לעשות זאת - לדמיין את מעמד הר סיני, לא מספיק הפנמתי מעולם שעם ישראל היה אקטיבי בזמן נתינת עשרת הדברות. מסתבר שאחרי כל דיבר ודיבר היתה תגובה של העם. רבי ישמעאל סבר שהעם הגיב על לאו - לאו ועל הן - הן, כל דיבר לפי איך שהוא, אבל רבי עקיבא אומר שתמיד ענו 'הן', כלומר שכששמעו "לא תרצח" ענו כל העם "כן". איך אפשר לענות כן על 'לא'? הבנתי שרבי עקיבא מלמד אותנו שהדיבר לא בא רק כדי לומר לנו מה לא לעשות, אלא כל דיבר ודיבר כולל בתוכו עולם אמוני, ערכי ומוסרי שלם. וזה מה שהתכוונתי בקריאת כיוון - זוהי קריאת כיוון להסתכלות על הדברות, ואם כן צריך לפתוח כל דיבר ודיבר, ולראות איזה עולם נמצא שם מאחוריו. וכיון שכל תרי"ג המצוות נכללים בעשרת הדברות כמו שאומר רש"י ורס"ג ועוד, אז זה עולם אין סופי! מה שהכי חשוב לי בספר זה לומר שאני דליתי מעשרת הדברות מה שדליתי, את העולמות שאני גיליתי מתוך עיון במקורותינו, אבל כל אחד יכול לגלות בעצמו עולמות חדשים שנמצאים שם.

כבר 3334 שנה אנחנו מציינים את מעמד הר סיני בחג השבועות. ובכל שנה העיסוק המרכזי הוא בשיעורים מיוחדים בתיקון ליל שבועות ובארוחות החג. אבל נדמה שיש עוד משהו שהתפספס לאורך השנים ונעלם מהתודעה. ממש כמו בסיפור של האוצר שמתחת לגשר, אנחנו קיבלנו במעמד הר סיני אוצר שלצערנו קצת נשכח מאיתנו, למרות שהוא שם כל הזמן - "עשרת הדברות". מה מיוחד כל כך בעשרת הדברות ובמה הם שונים משאר התורה? ספר חדש שיצא לאור השנה עוסק בדיוק בנושא הזה "עשרת הדברות - קריאת כיוון" שכתב הרב אילן גולדמן, מי שהיה עד לאחרונה המנהל של "פרויקט עשרת הדברות". זהו פרויקט שפועל בבתי ספר ממלכתיים, בבתי מדרש לסטודנטים, בקבוצות לימוד בארץ ובחו"ל, ובעוד מגוון דרכים שמטרתם אחת - להעמיק את המבט על עשרת הדברות כערכי הליבה של עם ישראל.

בחרת לקרוא לספר "עשרת הדברות קריאת כיוון", למה בעצם?

הספר חושף את הקורא להסתכלות חדשה ומיוחדת על עשרת הדברות, ולי באופן אישי זה חידש הרבה דברים והוריד את עשרת הדברות לחיים שלי. הדיבר הפך למשהו הרבה יותר משמעותי ורלוונטי ממה שהיה נראה לי במבט ראשון.

לפני שהגעתי לזה, הגישה שלי הייתה למדנית כלפי הדברות, אבל

איך כל מה שגילית במהלך הכתיבה של הספר השפיע עליך ברמה האישית?

לגישה הייחודית הזו לעשרת הדברות נחשפתי עוד כשחיפשתי איך ללמד קבוצת סטודנטים אותה אני מוביל בגרעין התורני בלוד, בתכנית להכרת היהדות. הגישה נראתה לי משמעותית מאוד ומחברת לחיים, וכשהבאתי אותה לסטודנטים, ראיתי שזה ממש יצר להם ברק בעיניים. ברק זה דבר מדבק - כך שהתחלתי גם אני להעמיק בזה יותר. כתיבת הספר סייעה לי לפתח יותר את הרעיונות ולחשוף לעצמי יותר את הערכים שבכל דיבר ודיבר מחד, ומאידך, לעגן את הדברים במקורות, ולא להסתפק ברמת התחושה והחשיבה הפרטית שלי, או של חבריי בפרוייקט עשרת. עם השנים, ככל שהתורה הולכת ומתחדשת - גם האור של עשרת הדברות מאיר באור חזק יותר וממוקד יותר. ככל שעם ישראל חוזר יותר לארץ ישראל, ותהליך הגאולה הולך ומתקדם - אנחנו בעצם חוזרים למה שכבר אולי נשכח מאיתנו. אנחנו נדרשים להסתכל אחרת - להסתכל יותר על הכללים ולא רק על ראיית הפרטים, להבנתי, זה חלק מתורת ארץ ישראל. הספר היה בשבילי נדבך משמעותי בהגדרה של הדברים, בהעמקה, בלחיות את הדברים בצורה משמעותית יותר, ואני מקווה שמי שיקרא את הספר ימשיך את המסע ולא יגמור אותו בסיום הקריאה כי זה באמת קריאת כיוון.

מאז שהספר יצא הוא זכה לתגובות נלהבות ממובילי דעת בציבור, רבנים ומחנכים. הרב יהושע ויצמן כתב "הספר מהווה בסיס לקירוב מעגלים רחבים בעם ישראל לעשרת הדברות". הרב יונה גודמן כתב "ספר משמעותי ומומלץ, מעורר מחשבה ונוגע בנפש". הרב דוד סמסון כתב "חיבור העם עם עשרת הדברות היא צורך השעה והדור, והספר עושה זאת בטוב טעם". ניתן לראות בהחלט שיש כאן בשורה חשובה שנותנת לנו, עם ישראל, השראה וכלים לחיבור לשליחות שלנו.

את הספר ניתן להשיג ב'דברי שיר' או באתר הפרוייקט. חפשו 'פרוייקט עשרת'

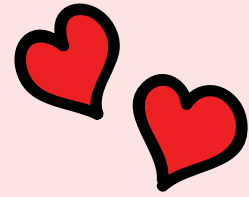
הדהים אותי לגלות שבמהלך השנים שאני משתף אחרים ברעיון החדש-ישן הזה, הם לא מרגישים צורך להתפתל כדי למצוא אילו ערכים טמונים בכל דיבר, זה משהו שנקלט מיד. היו שישר ראו שב'לא תרצח' נמצא הערך של קדושת החיים, ושב'לא תנאף' נמצא ערך המשפחה. הספר עוזר לרעיונות האלה לצאת החוצה, אבל יותר מזה - לעגן את זה במקורות, חז"ל, ראשונים ואחרונים. כשעושים את העבודה הזו מגלים דברים שהם מעל ומעבר למצופה, כי קדושת החיים בלא תרצח זה אולי טריוויאלי, אבל מגלים עולמות שהם ממש חלק מהדיבר שלא שמים לב אליהם מלכתחילה.

אילו שאלות אתה שואל כדי לגלות את העולמות האלה שבכל דיבר?

שאלה אחת מאד משמעותית שהזכרנו כבר הוא 'מה הערך החיובי בדיבר?' למשל 'לא תגנוב' בעצם יתכן שמכוון אותנו ליושר, או לצדקה. ושאלה שניה היא למה נבחר הדיבר הזה דווקא להיות בעשרת הדברות? למשל 'לא תענה ברעך עד שקר' או 'לא תחמוד' שהוא לכאורה רק 'בלבב פנימה', כמה זה נורא לחמוד כשאפילו אני לא מודע לזה...? השאלה הזו פותחת עולמות שלמים. השאלה השלישית גם חושפת המון והוא 'איך יש מצוות שנראות בעינינו מאד חשובות והן לא נכנסו לדברות?' למשל 'ואהבת לרעך כמוך', שהוא כלל גדול בתורה, או אולי הלכות כשרות.

אבל למה בכלל צריך 10 דברות? למה להבליט מצוות מסוימות יותר מכל השאר?

כשהראשונים התייחסו לעשרת הדברות הם ראו בהם את שורש כל המצוות, משהו מאגד כמו בניין אב. אין לי תשובה מדויקת לשאלה הזו, אבל אין ספק שהתרכזות סביב עיקרים זה דבר שאנחנו מכירים גם בעיקרי האמונה שהרמב"ם עשה, ושאחריו צמצמו את זה ל-3 עיקרי אמונה. הקב"ה נתן לנו בהר סיני את כתב השליחות שלנו בעולם - עשרת הדברות, עוגן ערכי ומצפן מוסרי, שלא נשאר רק בספרים אלא ממש יורד לחיים.

אני רוצה! והוא - מתלבט...

אני יודעת היטב מאיזה מקום בתוכי נבעו השאלות האלה ששאלתי את משה.

מהמקום הכי טבעי שבתוכי, הכי פשוט. כל כך מתחשק לי כבר לדבר איתו בחופשיות על כל הנושאים שמתרוצצים בראש שלי - איפה אתה רוצה שנגור? איך תראה החתונה שלנו? איזה מין הורים נהיה?

חולמת להזמין אותו לרקום את החלומות שלנו ביחד.

אבל אני לא מעיזה. מפחדת שהוא יברח ממני, אם הוא ירגיש שאני כבר כל כך רוצה. והוא... עדיין לא שם.

רק לא מזמן דיברנו על הקשר שלנו - איפה אנחנו נמצאים ביחס אליו, איך הוא מרגיש ומה אני חושבת...

הוא אמר שהוא שמח, טוב לו ונעים לו. אבל... שהוא עוד ממש לא בכיוון של לסגור. שיש לו עוד התלבטויות ושאלות.

ואני בלעתי את הרוק, ולא אמרתי שאני כבר ממש רוצה לסגור. רק אמרתי שגם לי טוב, נעים ושייך, ושהייתי שמחה שנעשה יותר דברים של "ביחד" ופחות לשבת על ספסל ולדבר. וזהו. לא העזתי להגיד את אשר על ליבי באמת.

סוף סוף המחסום נפתח וטור המכוניות הארוך התחיל להתקדם.

גם המחסום בלב שלי נפתח לרגע אחד, וכמה דמעות סוררות התגנבו אל שדה הראייה. הרגשתי מטופשת על השיחה שהייתה. אולי הייתי צריכה דווקא להגיד לו שלגור בעיר זה אחלה? אולי זה רק מוסף עוד סימן שאלה על השאלות שכבר יש לו גם ככה...?

פתאום, שמעתי "בוס" חזק, ולחצתי על הבלם בעוצמה. לקח לי שנייה לקלוט שהרעש מגיע מהאוטו שלי. יצאתי בבהלה מהאוטו, וכך גם הגבר שישב במכונית לפניי. רעדתי בכל הגוף. לקח לי עוד כמה שניות עד שקלטתי ש"נגעתי" עם הרכב שלי בחלק האחורי של הרכב שלפניי בנסיעה האיטית כלפי המחסום.

אחרי החלפת מספרים וכמה התנצלויות מעומק הלב, חזרתי חזרה למושב שלי בלב הולם.

חננית את האוטו בצד המחסום, וזרם הדמעות פרץ מאליו. רעדתי בכל הגוף מעוצמת הבהלה של ההתנגשות,

משהו שלא תהיה מסוגל לעשות? כלומר, אתה לא רואה את עצמך גר ביישוב בשום מצב?"

הוא לא הסתכל עליי, ושתיק.

ניסיתי עוד טיפה, אפילו שהרגשתי שאולי אני כבר מגזימה בשלב הזה: "זה... זה משהו שהיית חותך קשר בגללו?"

הוא שוב שתק לרגע, ואז ענה לאט: "אני לא יודע. אבל אני מגיח שכשנגיע לגשר הזה, נחצה אותו ביחד."

שתקתי גם אני. קיוויתי שכשהוא אומר "נחצה" הוא מתכוון אלינו, ולא לבחורה התיאורטית שדיברתי עליה.

שעה אחר כך, כבר הייתי באוטו שלי בדרכי חזרה ליישוב שאני גרה בו עם השותפה שלי. עברתי לשם ממש לפני שהכרתי את משה.

אורוטיה של העיר כבר היו מאחוריי, והמכונית שלי נכנסה לתוך הכבישים החשוכים והמפותלים שיובילו אותי חזרה למקום השקט והבטוח שלי.

פתאום, ראיתי לפניי אורות אדומים של מכוניות. טור ארוך של כלי רכב השתרך לפני המחסום, וגם אני נעצרתי. האצבעות שלי תופפו בעצבנות על ההגה. נשמתי עמוק לתוך התחושה הלא נוחה שהרגשתי, לתוך הגוש שהלך וגדל בגרון שלי, ונתתי חופש למחשבות. השיחה שהייתה עכשיו עם משה עלתה מיד בעוצמה. אני יודעת, זאת הייתה שיחה לא טובה. הרגשתי שאני מוצפת ברגשות של חרטה. התחרטתי ששאלתי אותו על העניין של היישוב מלכתחילה. התחרטתי גם שלחצתי עליו לענות לי.

נכון, ממש חשוב לי לא לגור בעיר. אני חולמת על זה הרבה.

אבל משה חשוב לי יותר.

כבר כמה שבועות שאני מוכרחה להודות ביני לבין עצמי, שאני רוצה למסד את הקשר בינינו. אני משתדלת להסתיר את זה ממנו, והאמת שגם מעצמי כמה שאפשר. אבל זה לא ממש עוזר.

אני רוצה להתחתן איתו. נקודה. אף פעם זה לא היה לי ברור כל כך כמו איתו. כל כך נעים לי להיות לידו, אני רק רוצה עוד. יש בו את כל מה שקיוויתי שיהיה בבעלי (ואפילו יותר).

אז נכון שממש בא לי לגור ביישוב, אבל... ברור שזה לא משהו שימנע ממני להתחתן איתו.

ישבנו שנינו על הספסל שמול הכיכר. מולנו זהר שלט הניאון שהבהב באותיות אדומות "הפלאפל של ציון".

מכוניות סבבו את הכיכר, בחור צעיר הלך על המדרכה עם הכלב שלו, זוג עם עגלה חצו את הכביש ממול במהירות. לא היה רגע אחד שקט בשעתיים האלה שישבנו שם על הספסל. אנשים, מכוניות, מוזיקה רחוקה, המולה של עיר.

מזל שהספסל שלנו היה בגינה של אחד הבניינים, במקום אפל יחסית, כך שלא כל מי שעבר נעץ בנו עיניים.

"וואו, באמת שלא הייתי רוצה לגור בעיר" אמרתי ברגע של שקט.

משה הסתכל עליי במבט מהורהר ואמר "אני דווקא מאוד הייתי רוצה לגור בעיר. קודם כל, להישאר ליד הישיבה שלי. אני רואה בזה ערך גם אחרי שמפסיקים ללמוד. וחוף מזה, יש בעיר משהו כל כך טבעי..."

"טבעי?" שאלתי, והחוויתי בידי על הכיכר והכביש שמולנו. "הכל פה מכוסה באספלט ובניינים. זה הכי רחוק מהטבע שאפשר".

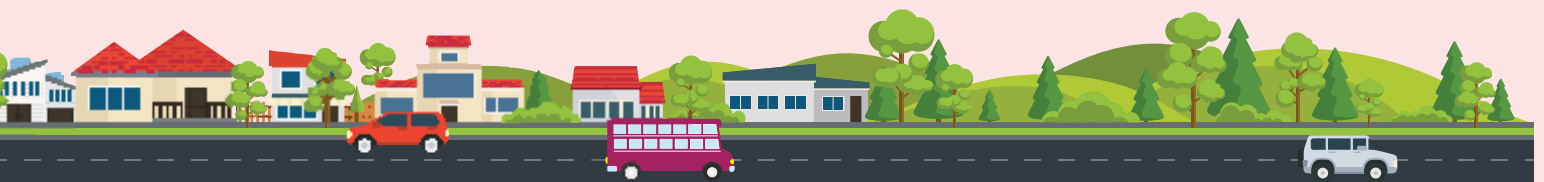
הוא משך בכתפיו ואמר "זה נכון שאין כאן הרבה טבע, אבל יש כאן טבעיות של בני אדם. ביישובים יש תמיד משהו מהונדס כזה, אין שם את כל המגוון הטבעי של עם ישראל, כמו שיש בעיר שצומחת מלמטה, בלי לסנן אף אחד, בלי לבחור רק את האנשים הנכונים...". עיניו ננעצו בפלאפל של ציון, שם ישבה חבורה קולנית של נערות ונערים שפטפטו בעליוזות.

"אני יודעת מה אתה חושב על עיר" חייכתי. "אתה יודע שאני עברתי ליישוב כי לא הייתי מסוגלת כבר לשאת את העיר. את ההמולה, את חוסר השקט, את הריחוק מהטבע ומהמרחב".

"כן" הוא אישר. "ואת יודעת שאני לא הייתי עובר ליישוב בחיים, גם אם כבר לא הייתי לומד פה בישיבה", ומבטו נדד בחיבה לצד השני של הרחוב, אל המבנה הגדול והישן של הישיבה שבה הוא לומד.

היה רגע של שקט, ובשנייה של חוסר מחשבה שאלתי:

"תגיד... זה... ממש תנאי מבחינתך לגור בעיר? זה נגיד... שאשתך ממש תרצה לגור ביישוב? זה

הכותבת היא ראש מכון 'עומק הקשר' העוסק באימון רגשי לקראת זוגיות ובהכשרת מאמנות רגשיות לקראת זוגיות.

מי שרק בתוך הקשר ולא מנהלת אותו בכלל - עלולה להגיע למצב שבו הקשר מאוד מעמיק מבחינתה, אבל הצד השני לא בהכרח נמצא במקום שלה. בסופו של דבר זה עלול לגבות מחיר רגשי, ולהקשות עליה להרגיש ביטחון ויציבות בקשר - מה שכל כך חשוב בזוגיות רצינית.

אמנם, חשוב להגיד שגם אם ננהל את הקשר בצורה מאוזנת ונכונה, זה לא תמיד יתן לנו "תעודת ביטוח" רגשית. לפעמים בחור אומר שהוא בפנים, שהוא רוצה, שטוב לו וכו' - וזה לא באמת המצב. או לחילופין שלמרות שהוא היה באמת בפנים, מתעוררת חסימה בשלב הסופי.

מה עושים אז?

קודם כל - זה באמת קשה. לרצות, להיות נוכחת, להרשות לעצמך להרגיש ולאהוב... ולהיות מיובשת - זה קשה על גבול הבלתי אפשרי.

שווה לשתף את הבחור במקום שלך בצורה כנה ועדינה. שאת כן רוצה, שאת בפנים - ולא פשוט לך המקום הלא בהיר. לנסות לחשוב ביחד - מה יכול לעזור לו להגיע למקום בהיר מבחינתו. לפעמים גם קובעים ביחד זמן שעד אליו אנחנו מחליטים אם הולכים על זה או לא.

ובינתיים? "הנוסחה הסודית" שעוזרת לכל דבר בחיים, ואשריך אם את איתה כבר עכשיו -

לשחרר את הלחץ מהתחושה שהכל על הכתפיים שלך, ולתת מקום לקב"ה בתוך הסיפור. להתחזק כמה שאפשר באמונה שה' איתך, ומוכיל אותך להכי טוב בעולם בשבילך. שמה שצריך לקרות יקרה, ושאת זה שלך - זה שלך. גם אם תעשי "שטויות" או טעויות בדרך. גם דרך המקום המורכב הזה את תגיעי בסוף, בעזרת ה'.

אנחנו משתדלים לסמוך על ה' גם בתוך מציאות של אי ודאות (ואולי דווקא שם), לשחרר את הדמיון של השליטה ולתת מרחב של ביטחון ואמונה שמה שצריך לקרות - יקרה, וזה יהיה הכי טוב שיכול להיות.

חזקי ואמצי!

קודם כל, חשוב להיות מודעת לנושא של "ניהול קשר".

בכל קשר, ובוודאי בקשר זוגי, יש את החלק הפשוט והטבעי של "להיות שחקן" על המגרש. להיות בתוך הקשר בלי לחשוב על הדברים מבחוץ. לשתף, לחוות ביחד, להרשות לעצמך להיפתח ולהרגיש בלי מחסומים. החלק הזה חשוב מאוד.

יחד עם זה, יש גם את החלק ה"ניהולי" של הקשר. לגיטימי לצפות שהצד השני ינהל את זה, אבל אם זה לא קורה - כדאי שנרים את הכפפה בעצמנו כדי להיות במקום בטוח יותר מבחינה רגשית.

אחרי כמה פגישות שיש בהן נשיאת חן ראשונית, כדאי לוודא ביחד שאכן רוצים להעמיק את הקשר. שזה אכן נראה בכיוון רציני. בשלב הזה כדאי לשאול אותו - איך הוא מרגיש? האם היה רוצה להעמיק את הקשר? וכמובן גם לשתף מהצד שלך בצורה כנה.

אחרי עוד כמה פגישות של העמקה כדאי לשאול שוב - איך אתה מרגיש בקשר? מה עובד טוב? מה לא? מה השלב הבא מבחינתך? איך היית רוצה שנמשיך מכאן ואילך? וכמובן שוב לשתף מהמקום שלך.

כלומר - חשוב לא להמשיך מכוח האינרציה בלבד, אלא גם לנהל.

לוודא ששנינו "על הקשר" - רוצים, בעניין, משקיעים ומעמיקים.

מכאן והלאה - השלב של אירוסין וחתונה בעז"ה אמור להגיע מתוך הזוגיות שיצרנו, כששנינו נמצאים במקום שהיינו רוצים שחיינו ישתלבו זה בזה באופן הכי עמוק ומשמעותי שאפשר.

החכמה היא כל הזמן למצוא בעדינות את האיוון בין שני החלקים האלה.

כי מי שרק מנהלת, ומנסה "לבטח" את עצמה רגשית - לא תהיה אף פעם מספיק בתוך הקשר עצמו. היא תהיה עסוקה בלהתבונן על הדברים מלמעלה, לנתח ולהבין, במקום לשתף, להרגיש, ולזרום עם מה שקורה.

אבל הדמעות היו גם מהמחשבות שהלמו בלי רחמים.

כמה אני יכולה להמשיך לנוע באיטיות במסלול של התנגשות??

כמה אני יכולה להתפוצץ מרגשות, משאלות שבא לי לשאול אותו, מדיבורים שבא לי לדבר איתו - אבל כל הזמן לשתוק?? ולהתלבט. ולהתייסר מה נכון ומה לא נכון להגיד. ולהתחרט שאמרתי, או שלא אמרתי. לנסות לקדם את הקשר, אבל לא ללחוץ יותר מדי. לתת לו את כל הזמן והמרחב שהוא צריך, אבל לא למות מפחד שאני רק הולכת ונקשרת אליו יותר, ובסוף הוא פשוט יגיד לא... ואני אשאר שבורה ומרוסקת.

כמה אני עוד יכולה להתנהל ככה, בצורה כל כך לא טבעית? אני אדם של טבע, של פשטות. כל כך קשה לי עם הניסיון הזה ללכת סחור סחור - להיות טבעית ונינוחה, אבל גם להתאמץ להסתיר כל הזמן את מה שאני מרגישה, כדי שהפער בינינו לא יגדל יותר ויותר.

הנחתי את הראש על ההגה, ובאותו הרגע עלתה בי ההבנה שככה זה לא יכול להימשך.

אבל מה אני אמורה לעשות עכשיו?

וואו, יש משהו כל כך קשה במרחב הזה. שבו את כבר רוצה, ומחכה שהוא ירצה גם.

זה מצב שמצד אחד יש כבר רצון מאוד גדול, ומצד שני הרבה חוסר ודאות.

בתוך אי-הבהירות, יש בתוכך תחושה שזה "רגע קריטי", שעכשיו הכל תלוי בך. שדווקא הרצון הגדול שלך עלול לדחוק אותו לפינה ולגרום לו לברוח.

מצד אחד את כבר כל כך רוצה להרגיש חופשיה ומשחררת לידו, עד הסוף. להתקדם לשלב הבא של הקשר, להתחיל לבנות את החיים ביחד. מצד שני, את מפחדת להרוס הכל דווקא עכשיו בגלל פזיזות או חוסר סבלנות.

וא את נמצאת בתחושה של "ללכת על ביצים" בתוך הקשר - כדי לא להרוס במו ידיך את מה שאת כל כך רוצה.

מה עושים במצב הזה?

הגיע הזמן

שתתחבר לצד הנקבי שלך

"בקשר הזוגי שלכם, אתה מייצג את המהות הזכרית המשפיעה וליאור מייצגת את המהות הנקבית המקבלת, אולם, חשוב לציין שגם לך וגם לליאור יש פן זכרי ופן נקבי במקביל. אתה לומד את מאפייני המהות הנקבית שקיימת בך בעזרת ליאור, לא רק כדי להבין אותה ולבנות איתה קשר עמוק יותר, אלא גם כדי להכיר את הפן הנקבי המעגלי, הרגשי והחוויתי הטמון בך ולבטא אותו במעגלי חיך. "אם אני עוזרת לך להתחברת למקום הנקבי שלו אז איך הוא בעצם עוזר לי?" שאלה ליאור "את לבדך עלולה להילכד בתוך תנועה של השתבללות בתוך עצמך, להישאר סגורה והתנועה הקווית של הדר יכולה לעזור לך לצאת מתוך ההשתבללות הזו ולקחת אותך הלאה, ממש כמו בתנועת ספירלה שזו תנועה מעגלית עם תזוזה וכיוון" עניתי לה. "הדר, כשהיא אומרת שאתה עושה עבורה דברים, אבל בלי להרגיש אותה, היא מתכוונת שאתה ממוקד מטרה ולא מתייחס בכאן ובעכשיו שזה המקום שבו היא נמצאת. אתה מרוכז בדרך שלך בלי באמת לראות אותה. ברגע שתתחיל להרגיש אותה ומצד שני להביא את הכוחות שלך מותאמים אליה, אז תוכל להיות תנועה מאוחדת זוגית ספירלית משותפת.

"את יודעת? עכשיו זה מעצבן אותי פי 10, אני מבינה כמה הוא לא עשה את התפקיד שלו בקשר שלנו" רתחה ליאור.

" זה נכון שהדר צריך להביא קודם את התנועה הקווית שלו, אחרת המערכת לא תוכל באמת לנוע, אבל,

א. איך הוא אמור לעשות את זה אם היום פעם ראשונה שמעתם את הדברים האלה?

ב. גם לך כאשר יש תפקיד לזהות את התנועה הגברית שלו וכשהיא בכיוון לאפשר לו להשפיע עליך וכשהוא לא בכיוון אז לכוון אותו על מנת שהוא יהיה מדויק ויצליח להתברג בתוך המבנה הזוגי המתוקן שלכם.

בואו, אני אסכם לכם במרוכז את כל הדברים:

כשאישה חווה קושי או התמודדות כלשהי, היא חווה את זה במלוא העוצמה, היא חווה את זה דרך העולם הרגשי שלה, והיא עלולה להישאר תקועה ולא להרפות. זה העולם המעגלי שהיא צוללת לתוכו, זה השתבללות פנימה לתוך עצמה. הפחד לשחרר נובע מחוסר אמונה שניתן לצאת מזה. על כן, האישה זקוקה לכח בנפש שנקרא כח הביטול (שמאפיין את האיש) ולו יש את התנועה הקווית שיכולה להוציא אותה מהמקום התקוע שהיא נמצאת בו. דרך האיש, היא מתחברת לכח הביטול שנמצא בתוכה ובכך היא מצליחה ויכולה לבטל את רצונה ואת דעתה אל מול תהליכי החיים, כך היא יכולה לשחרר, להרפות ולאפשר לכח עליון לזרום ולהוביל אותה למקום חדש בחייה.

"תקשיבי חנה, הוא לא יוזם, לא מוביל, הוא לא דומיננטי, אני חייבת גבר בבית" כעס ליאור.

"מה הכוונה? את מתכוונת שאין לו כוחות? שהוא לא יודע?" התעניינתי

"הוא יודע טוב מאוד ליזום.

אני רואה איך הוא מוביל פרויקטים בעבודה, איך הוא יודע לייצר מיזמים ופתרונות יצירתיים אצלו בעבודה, רק בבית הוא רדום, נגרר, המקסימום שהוא מצליח זה לעשות זה להיות 'שירות לקוחות' שלי וזה הדבר האחרון שאני רוצה" אמרה.

"את מתכוונת שאת לא רוצה גבר שעושה כל מה שאת מבקשת?" שאלתי

"ממש ממש לא, אם הייתי רוצה מישהו שרק יסיע אותי ממקום למקום אזמין נהג, זה לא המטרה שבגללה התחתנתי" כעסה ליאור

"כלום לא מספק אותה, אני עושה כל מה שהיא רוצה וזה לא מספיק לה. תקשיבי חנה, מה אני לא עושה בסדר? אני אמור אולי לא לעשות כל מה שהיא רוצה? תסבירי לי, אני מיואש" ייבב הדר.

"הדר, אתה צריך לעשות דברים שמכוונים אלי, שמתאימים לי, שתרגיש אותי בעצמך ולפי זה תדע מה לעשות" ענתה לו ליאור.

"בואו נעשה רגע סדר בדברים. הדר, קודם תבין את חווית הנפש שליאור עוברת כאשר. חווית הנפש שלה היא מעגלית, מחזורית, כמו הלבנה. זוהי חוויה תהליכית, חוויה רגשית במובן של יכולת הבעה עצמית ופנימית של הנפש. בתוך המחזוריות שלה היא עוברת מהתכנסות פנימה כמו רקבון הזרע באדמה ועד ללידה וצמיחה מחודשת" הסברתי.

"רגע, מה זאת אומרת? החוויות שלי הן לא מעגליות?" שאל הדר

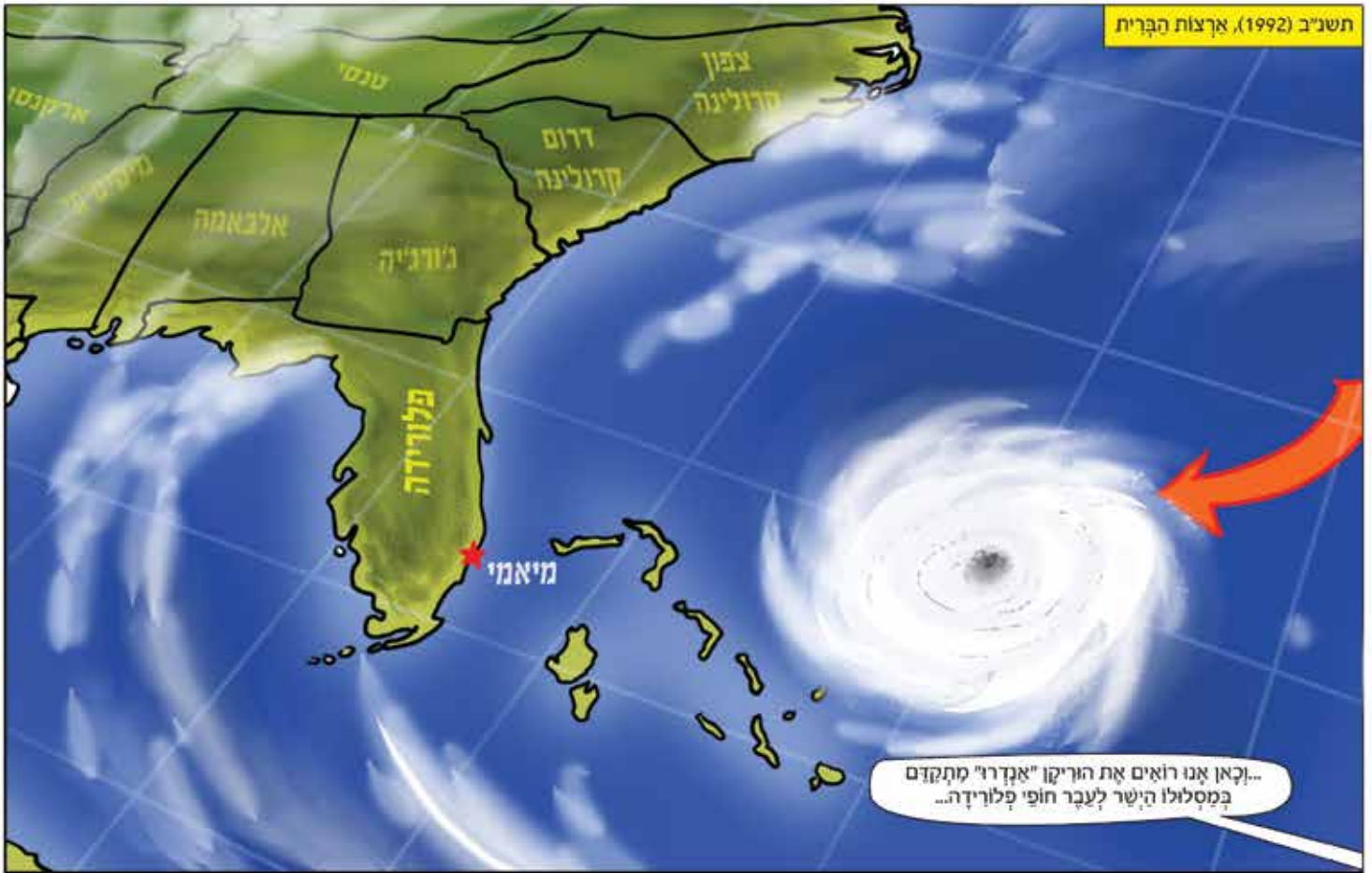
"החוויות שלך הן קוויות. החוויה הקווית הזו, כמו חץ מכוון למטרה מאופיין בתחושת איזון, יציבות, המשכיות ומיקוד ולכן יש ביכולתך לייצב ולמקד את חוויות עולמך. שלא תבין לא נכון, גם לך יש חוויות חיים מעגליות.

אך בשונה מליאור, שאצלה המעגליות מוטבעת בגופה ובנפשה, אתה צריך ללמוד את זה. דרך השותפות שלך עם התהליכים שחווה ליאור, גם אתה עובר תהליכים של שינוי והתחדשות" הסברתי לו.

"אז מה בעצם אני צריך ללמוד לעשות פה? להתחבר למקום הנקבי שלי?" שאל הדר

1 רוח סערה עשה דברו

תשנ"ב (1992), ארצות הברית

התנועות
התנועות

הרב שמואל סלנט, שליח חב"ד באנטוורפן

ירושלים בין הפרי לקליפה

כשמדברים על ירושלים, אני הרבה פעמים נזכר בסיפור הזה. לפני כ-25 שנה נפגש הרב הראשי, הרב ישראל מאיר לאו, עם נשיא מצרים חוסני מובארק ועם המופתי של מצרים - שיח' אל אזהר, סיד טנטאווי. בזמן המפגש, חלק המופתי כבוד גדול לרב לאו ודיבר בהתלהבות רבה על החובה שלום ואחוה ישרו בין העמים. לקראת סוף הפגישה, פנה הרב לאו אל המופתי והזמין בחום לביקור גומלין בישראל, אבל אם עד לאותו רגע הייתה על פני המופתי הבעה נעימה ומסבירת פנים, הרי שברגע בו הרב לאו הזמין לבקר בירושלים היא נעלמה כליל, ואת מקומה תפסה הבעת פנים חמורה ונוקשה. "לא!" הגיב המופתי קצרות.

הרב לאו הופתע מהתגובה שלא הלמה את רוח שיחתם עד אז ועמדה בסתירה מוחלטת לדיבוריו היפים של המופתי על "שלום ואחוה בין העמים". בטון דיבור שהיה מהול בשפע של איבה ושנאה, הסביר המופתי את התנגדותו כך: "על הדרכון שלי לעולם לא תהיה חותמת של מדינת ישראל! תקוותי שאבקר בה, אך יהיה זה רק אחרי שהפלסטינים ישחררו אותה מידי כובשיה. גזלם את ירושלים מן המוסלמים!"

לאחר רגע של עיכול דברי השקר והשטנה של המופתי, פנה הרב לאו אל המופתי ואמר: "שמע ידידי; לפני שפגשתי אותך, עשיתי קצת 'שיעורי-בית' מתוך רצון להכירך וללמוד על פועלך. בין היתר, קראתי שעשית דוקטורט על 'יהדות ויהודים בקוראן'. אני מסיק מכך שלך יש ידע ניכר על היהדות, אך לי לעומת זאת, אין אלא מושג קלוש בלבד על האסלאם. משכך, אשמח להיעזר בידיעותיך המופלגות ולשמוע ממך כמה פעמים מוזכרת ירושלים בקוראן..."

הרב לאו נענה בשתיקה מצידו של המופתי, אבל הוא לא התכוון להרפות וחזר ושאל: "בתנ"ך מוזכרת ירושלים בשמה או בכינויה 'ציון' לא פחות משמונה מאות עשרים ואחת פעמים! אני מניח שירושלים שינגבה מהמוסלמים על ידי היהודים - מאוד דומיננטית גם בקוראן, אז אשאל שוב את כבודו, כמה פעמים היא מוזכרת בו?"

"אפס", השיב המופתי בקול נמוך...

זכורני שכששמעתי לראשונה שירושלים כלל אינה מופיעה בקוראן, זה היכה אותי בשוק. ריבוננו של עולם, חשבתי לעצמי, כמה אפשר לשקר? כיצד עיר שלא זוכה לשום התייחסות בספר היסוד של האסלאם, הפכה לכזו שיש לנהל עליה 'מלחמת קודש' עם העם היהודי 'הכובש' והגזול? וכך גם לגבי מסגד אל-אקצא. במקור הוא כלל לא היה בירושלים אלא בחצי האי ערב, בין שתי הערים מכה ותאיף. היו שם שני מסגדים: 'אל אדנא' שפירושו המסגד הקרוב, ו'אל אקצא' - המסגד הרחוק. רק כחמישים שנה לאחר מות מוחמד הוקם המסגד בהר הבית, וגם זאת מתוך אילוץ בלבד - בשל סכסוך פנים-אסלאמי שמנע מרבים להגיע למכה.

אז איך נוצר השקר הגדול של המוסלמים סביב ארץ ישראל בכלל וירושלים ואל אקצא בפרט? מניין נוצרה המוטיבציה שלהם לדבוק בארץ הקודש, לחרף נפשם עליה ולרצוח יהודים בלי הבחנה, מתוך אכזריות חייטית? ומדוע הם מתעקשים כל כך לשכתב את ההיסטוריה מחדש?

בטח אתם מכירים את הנאמר ב'ספר יצירה' שהעולם כולו נחלק לשלושה ממדים: 'עולם' - מקום, 'שנה' - זמן, ו'נפש' - האדם. מה שפחות ידוע הוא שלכל אחד מהם יש יסוד ושורש שבו הם נעוצים וממנו הם מתקיימים.

ממד ה'שנה' מתחיל ונובע מראש השנה. ראש השנה איננו רק נקודת ציון סתמית שממנה מתחילים למנות את השנה - הזמן, אלא היום הזה כולל בתוכו את השנה כולה. משום כך הוא מכונה 'ראש השנה' ולא תחילת השנה, שזה אומר: כמו שהראש נותן קיום וחיות לכל אברי הגוף, כך גם ראש השנה

רב ראשי, נשיא מדינה ומופתי מוסלמי נכנסים לחדר אחד - וזו לא התחלה של בדיחה < השורש של עולם שנה ונפש מחבר את עם ישראל לארץ בקשר בלתי ניתן לניתוק < המדריכה שהעבירה שיעור לילדים עולי אתיופיה לא שיערה איזו מהומה היא חוללה < מה באמת הישמעאלים מחפשים כאן ולמה המאבק הזה, למה? > התנועות לרגל יום ירושלים

כולל בתוכו את ימי השנה כולה.

כעת נעבור לשורש ה'נפש': חכמינו אומרים על הפסוק "בראשית ברא אלוקים" - "בשביל ישראל שנקראו ראשית". אמנם יש בעולם למעלה משבעה מיליארד בני אדם, אבל כולם נבראו רק בשביל ובזכות ישראל. וכמאמר הכוזרי: "ישראל בעמים - קלב באברים". כמו שהאברים לא יכולים להתקיים אפילו רגע אחד בלי הלב, כך הקיום של כל העמים הוא על ידי עם ישראל.

ומה לגבי שורש ה'מקום'? הגמרא אומרת שהעולם כולו נברא מציון - "מציון מכלל יופי", כלומר: "מציון מכלל יופיו של עולם". במקום אחר הגמרא מציגה את עליונותה של ארץ ישראל בכך שהיא דומה ל"אוכל" ואילו שאר הארצות לעומתה נחשבות ל"פסולת"... אם כן, ארץ ישראל היא- היא יסודו של עולם!

עכשיו החיבור בין הדברים הוא מאוד פשוט: אם ישראל הם יסוד כל מין האדם, ובדומה לכך ארץ ישראל היא יסוד ושורש העולם, טבעי לגמרי שהם יתחברו זה לזה! השידוך בין ארץ ישראל לעם ישראל מתבקש מאין כמוהו! ואכן כך נאמר במדרש שהקב"ה אמר למשה: "הן הארץ חביבה עליי שנאמר 'ארץ אשר ה' אלוקיך דורש אותה תמיד', וישראל חביבין עליי שנאמר 'כי מאהבת ה' אתכם'... אכנים את ישראל שחביבין עליי לארץ שהיא חביבה עליי!"

לאורך כל ההיסטוריה שלנו התבטא הקשר העצמי שבין עם ישראל לארץ ישראל. קשר זה הוא היחיד שיכול להסביר כיצד יהודים שהצליחו בין האומות, עשו חיל, התעשרו בנכסים והשיגו מעמד של כבוד בנכר, השאירו הכל מאחור ועלו לארץ הקודש! קשר זה הוא גם היחיד שיכול להסביר את החמיהה העצומה של יהודים בכל הדורות לחונן את עפר ארצנו, להשתטח אפיים ארצה ולנשק אותה בערגה. החל ביעקב אבינו ועד לימינו אלה, יהודים מתחננים ומשאירים צוואה לילדיהם שלא יקברו את עצמותיהם בארצות העמים אלא יקחו אותם אל ארץ האבות.

לחיים.

קראתי לאחרונה סיפור מרגש שסיפרה הגברת קרן גוטליב. בהיותה כבת עשרים היא היתה מדריכה ומורה באתר הקרואונים 'בת הצור' ליד גדרה. שבע מאות קרואונים היו באתר ואוכלסו בהם אלפי עולים מאתיאופיה שעלו לארץ ב'מבצע שלמה'. הם שמרו שבת, הכירו את רוב החגים והקפידו על מצוות רבות, אבל היו הרבה דברים שהם לא ידעו, למשל החגים - הנוכה ופורים. וגם מה שהכירו, היה עם שינויים רבים מהמקובל ברוב תפוצות ישראל. גברת גוטליב מספרת שבתחילה היא לימדה את ילדי העולים בכיתתה בעיקר עברית, אבל אז הבינה שהחוסר שלהם איננו מסתכם בשפה וניסתה להשלים להם ידיעות בסיסיות בדברי ימי עם ישראל.

כשהגיע ראש חודש ניסן - סיפרה גברת גוטליב - התחלתי לספר להם על חג הפסח. דיברתי איתם על האופן בו הוא נחוג בעת שהמקדש היה קיים ותיארת בציוריות את העלייה לרגל. ואז שאל אותי אחד התלמידים: "המורה, את עצמך היית בבית המקדש?"

לא, השבתי. העלייה לרגל הייתה לפני אלפי שנים.

"מה הפירוש?" התקשה התלמיד להבין.

לא הצלחתי להבין מניין נובע הקושי של התלמיד להבין את מה שאמרתי, בכל אופן ניסיתי לפשט את הדברים עוד יותר ואמרתי: **אבא שלי לא היה במקדש, גם סבא שלי לא היה בו ואפילו סבא של סבא שלי לא היה במקדש! הוא נחרב לפני כאלפיים שנה...**

בום! הכיתה כולה רעשה וגעשה והתלמידים החלו לדבר ביניהם באמהרית, כך שלא הצלחתי להבין "על שום מה". חשבתי שאולי הבינו אותי לא נכון בשל קשיי השפה ואוצר המילים הדל שברשותם, אך לא ידעתי מה בדבריי יכול לגרום לסערה שכזו בכיתתי... ניסיתי להשיב את הכיתה למסלולה ולהרגיע את הרוחות, אך ללא הצלחה. לשמחתי הסאגה הסתיימה תוך כמה דקות, כאשר נשמע הצלצול הגואל וכל התלמידים הזדרזו לצאת מן הכיתה.

הגעתי לביתי מותשת ומבולבלת, אבל ישנתי שינה טובה ובבוקר המחרת כל העניין כמעט ונשכח ממני. כשירדתי מהאוטובוס ליד בית הספר והתקרבתי אל השער, ניגש אליי השומר בפנים מבוהלות משהו ושאל: "תגידי, מה קורה היום, מה קרה לכולם?"

אין לי מושג, השבתי. על מה אתה מדבר?

הוא הצביע לעבר פתח בית הספר ושם נגלה לעיניי המחזה הבא: מאות-מאות מעולי אתיופיה, צעירים ומבוגרים, עמדו שם ונראו מתוחים וכעוסים. התקרבותי אליהם ואז השתרר באחת שקט מוחלט.

אחד המבוגרים שידע עברית טוב מהשאר פנה אליי ושאל: "את המורה שלהם?"

כן, עניתי בהיסוס.

ואז הוא שאל-הטיח בי: "למה את אומרת להם ככה? למה את משקרת להם? למה את מדברת איתם דברים שמצערם אותם? איך את יכולה להוציא מהפה שלך שהוא נשרף? שהוא חרב? איך?!"

כעת נפל לי סוף סוף האסימון והבנתי על מה כל המהומה.

מצטערת, אמרתי לו, אבל אני בסך הכל ראיית השתלמידים מבולבלים והסברתי להם שבית המקדש למרבה הצער נחרב ונשרף, זו האמת.

"מה? מה אמת?" שאל אותי האיש. ושוב חזרתי על דבריי ואמרתי שבית המקדש נחרב...

האיש הסתובב אל בני עדתו ותרגם עבורם את שאמרתי ומיד החלו צעקות ונהמות רמות מאלה שהיו קודם לכן. אלא שהוא מיהר להסות את הקהל ושאל אותי בקול רועד וחושש: "את בטוחה כמה שאמרתי? בית המקדש חרב?"

השתדלתי להסתיר את החיוך שביקש להימחץ על שפתיי, והשבתי לו: "כן, אני בטוחה".

בשלב זה הם החלו לקלוט שהמציאות המרה היא שבית המקדש אכן חרב, ובמקום צעקות רמות נשמעו עתה קולות שבר, בכי ונהי. זו נפלה על רעותה, זה חיבק את חברו, היו שנפלו ארצה בשברון לב ואחרים שוחחו ביניהם בקול נמוך ובמבע של אבל.

התחוויר לי אז - מסיימת הגברת גוטליב - שהבאתי להם את הבשורה הכי קשה שיכולה להיות. דבריי היו עבורם בשורת איוב, טרגדיה נוראית. כאילו בישרתי להם על מותה של אומה שלמה. ראיתי באופן המוחשי ביותר מהו הקשר של ישראל

למקדש. של ישראל לארצם, של ישראל עם בוראם. הקשר שלנו לכל זה איננו קשר רגיל לבית, למולדת ולהיסטוריה, אלא קשר נשמתי ועמוק...

אחרי שהבנו קצת את הקשר המיוחד שבין עמנו לארץ ישראל, נוכל להבין את הרקע למלחמה העיקשת של הערבים עליה. אתם יודעים, בספר הזוהר יש תמונה מדויקת למה שקורה היום. וכך נכתב בו: "בוא וראה, ארבע מאות שנים עמד המלאך הממונה של בני ישמעאל וביקש לפני הקב"ה, אמר לו: מי שנימול יש לו חלק בשמך? אמר לו: הן. אמר לו: ויהי ישמעאל גם נימול למה אין לו חלק בך כיצחק? אמר לו: זה נימול כראוי וכתיקונו וזה אינו. ולא עוד אלא שאלו מתדבקין בי לשמונה ימים ואלו רחוקים ממני עד כמה ימים". כלומר, במענה למלאך של בני ישמעאל, הקב"ה מציין שני הבדלים בין הברית של ישראל בניו לזו של בני ישמעאל: ראשית, מלבד המילה עצמה עושים בני ישראל גם 'פריעה' שבה מסירים את העור הדק שמעל המילה, וכמו כן בני ישראל נימולים לשמונה ימים ואילו ה'ישמעאלים' מלים מאוחר יותר.

שרו של ישמעאל שמע את תשובת הקב"ה לדבריו והתעקש שלמרות ההבדלים, "כיוון שנימול יהיה לו שזכר טוב". ואומר על כך הזוהר: "אוי על אותו זמן שנוולד ישמעאל בעולם ונימול, שהקב"ה הרחיק את ישמעאל מדבקות העליון ונתן להם חלק למטה בארץ הקדושה בשביל המילה שלהם. ועתידים בני ישמעאל לשלוט על הארץ הקדושה הרבה, בשעה שהיא ריקה מכלום". המילה זיכתה אותם בחלק מסוים בארץ, אלא שכשם שמילתם ריקה וחסרה את ה'פריעה', כך גם ימי שליטתם בארץ הם דווקא בזמן שהיא ריקה ושוממה.

עוד אומר הזוהר: הם יעכבו את בני ישראל מלשוב למקומם, עד שתושלם הזכות של בני ישראל ואז המשיח יתגלה. כששמעו זאת רבי יוסי ורבי חייא, בכזו בכי רב. אולי הם ראו כבר אז את מה שקורה אצלנו היום. יש צבא, יש משטרה, יש שפע עצום של ברכה והעולם כולו מדבר על הצלחות ה'סטארט-אפ' ניישן, אך למרבה הצער אין שקט ושלווה. יש יהודים שחוששים ללכת בירושלים מפחד בני ישמעאל.

בואו נבין דבר אחד: הזכות של ישראל על הארץ היא רוחנית. השליטה שהייתה לבני ישמעאל עליה בעת שהייתה שוממה - גם היא רוחנית, בזכות המילה החלקית שלהם, וגם התעקשותם עליה כיום היא מסיבות רוחניות ולא מסיבות טריטוריאליות. שטח לא חסר להם. ארצות ערב עולות בשטחן על ארץ ישראל עשרות מונים. המוטיבציה שלהם היא כי הם מרגישים שארץ ישראל קדושה, והם מבקשים לניגן ממנה חיות וכוח. הקליפה רוצה לשאוב תעצומות ולהגביר חילים, והיא יודעת שהדרך לכך היא להיצמד כמו עלוקה למקום הקדושה. "את זה לעומת זה עשה האלוקים".

עם זאת, עלינו לדעת שאלו הרגעים האחרונים של המאבק. בסופו של דבר, הפרי יכריע את הקליפה. אנו נגדל ונפתח את הפרי עוד ועוד, את הדבקות בתורה ובמצוות, את הארץ על כל עריה ויישוביה, וכולנו נזכה לראות בבניין ירושלים בגאולה האמתית והשלמה במהרה.

לחיים, ולברכה!

בשיתוף מכון הפרשה בחיי

יש לך שאלה בעבודת ה'? סתם נ-
054-4530951

1,200 שאלות ותשובות
של הרב יהושע מחכות לכם
באתר 'קרוב אליך'

נפשי בשאלתי

הרב יהושע שפירא, ראש ישיבת רמת גן

למה יום ירושלים נעשה יום לדתיים בלבד?

כשעם ישראל חוזר לארצו, קולות רבים נשמעים בקרבם שמבקשים יעדים מגוונים וחולמים חלומות שונים. חלום אחד היה למצוא בשיבה ארצה מקלט בטוח מפני רדיפות הגלות, אך החלום הזה מוגבל בשאר הרוח, בחזון וביעד ההיסטורי שלו. חלק ממבקשי המקלט הבטוח הסתפקו במצב שהיה לפני מלחמת ששת-הימים, וחלק קטן וקולני אף הרגיש סערה ומצוקה מפני קומת הקודש שהתחדדה עם שיבתנו ליהודה ושומרון, לחברון ולשכם, ומעל לכל לירושלים עיר הקודש. אלה שחלמו על מקדש ונבואה, על מלכות בית דוד והשראת שכינה, זכו להגשמת עוד צעד בחלומם, ולכן שמחתם מרובה. אבל גם מי שמרגישים שהמקלט עדיין אינו בטוח, וצריך להמשיך להיאבק ואויבינו שמסביב מבקשים להרע לנו גם כשבשפתי רמייה הם מזכירים שלום וקרבה, עדיין לא נקשרו על ידי כך בעומק ליבם אל החזון של גאולת אמת, שכוללת את כל אוצרות הקודש שלנו כעיקר שנבנה על דרגות החול. תפקידנו הוא לעורר בלבבות את החלום על דבקות אלוקית בקרבת ה' ומימוש חזון הנביאים, לעורר את הנקודה היהודית מעלפונה ועל ידי כך לזכות חלקים הולכים וגדלים בשמחתה של ירושלים ושמחת קומת הקודש הלאומית שהולכת ונבנית.

קשה לי מאוד להתרכז בתפילה, מה אפשר לעשות?

לימוד במקום שהלב חפץ בענייני התפילה, גם מצד גודל ערכה והדבקות האלוקית המיוחדת שזוכים על ידה, וגם מצד תכני הברכות והתפילות יכול להועיל הרבה. הלימוד שעוסק בקשיי הנפש להידיבק בתפילה לפעמים נצרך מאוד, כגון בשאלות האם הקב"ה אינו יודע כבר את כל מה שאני אומר מן הסיפור וזקוק לסיוע שלי? האם אדם כערכי הוא בעל משקל אצל ה' יתברך? האם בכלל לתפילתי יש משמעות חוץ מלהציל אותי מעונש אם לא אעשה את חובתי? אדם צריך לבחון שאלות מהסוג הזה שמקשות עליו, וללכך ולברר אותן מפי ספרים ומפי סופרים. צירוף עולם הנגינה גם הוא יכול להביא תועלת מרובה, מפני שהנפש נמשכת לתפילה פעמים רבות על ידי הניגון, בצורה נפלאה. ובנוסף, הקרבה לבעלי תפילה מיוחדים ולקהילות שיש בהן שפיכת הנפש וחום של חיות ודבקות, יכולה לסייע רבות להימשך אחרי המעלה שבתפילתם.

איך מזהים אם מחשבה באה מהנפש הבהמית או מהנפש האלוקית?

על פי הגדרותיו של אדמו"ר הזקן בספר התניא, אם המחשבה באה מתוך רצון למלא את רצון ה' ולשאוף לדבקות אלוקית - היא באה מהנפש האלוקית, ואילו כל מחשבה שלא באה מהכיוון הזה היא מהנפש הבהמית. אמנם השאלה עלולה להוביל לתפיסה מוטעית כאילו כשבאות מחשבות מהנפש הבהמית, זהו סימן רע עבורנו, שיכול אף להפיל אותנו לעצבות, בגלל הבהמיות, הגסות והשפלות שמתגלות בנו. אולם למעשה כל כוונת אדמו"ר הזקן הייתה להפקיע מהתפיסה המוטעית הזו, שכן רק צדיקים עליונים ובני עלייה מועטים זוכים שכל מחשבותיהם באות מהנפש האלוקית, מה שאין כן הבינוני. ועיקר תפקידנו שלא לאפשר למחשבות שאינן טובות הבאות מצד הנפש הבהמית ורצות להרחיק אותנו מה' יתברך להשתלט עלינו, ולבקש באופן בחירי ורצוני את העניינים שיקרבו אותנו אליו גם אם הנפש לא נענית בקלות. זוהי מלחמה כבדה שיכולה להצליח רק אם היא נעשית בשמחה וחיות, מתוך הכרת כבוד השמיים שמתייקר כשאנו מתגברים על הנפש הבהמית.

ת.ד. 52589 רמת גן < העלון טעון גניזה • karovel.co.il
לתגובות ויצירת קשר 052-4061065 • qarov.elecha@gmail.com קרוב אליך • לפרטים: 052-525-4051

קרוב אליך
עלון שבועי בעבודת השם בדרך החסידות

SOHO PARK
נווה שמיר בית שמש

מקום נפלא לנגן

דירות 3 חדרים מהממות + אופציה • מיני פנטהאוסים

מבצע לחודש בלבד!
תנאי תשלום של 15% בחתימה, 5% אחרי שנה, 80% לקראת איכלוס

לפרטים: 0533-156-492

באסנה | IL360

משקיעים
באמונה
לקוח מאוהב אצלך

השקעה מוגנת
עם תשואה
משמעותית

200,000 ₪ | ערובת חברה
השקעה למשך 3 שנים | נדל"ת

חייגו 072-3951096 | invest.bemuna.co.il